ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEZELO

Prelz - cena - prezzo 1 lira

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV. V Ljubljani, 30. septembra 1943. Štev. 39 (724)

DRUŽINSKI TEDNIK izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 35-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 lir v znamkah.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir, vse leto 40 lir. — V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lir. Mali oglasi: beseda 0.50 lire. Oglasni davek posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Prijaznost prijaznost najde.

Slovenski rek

Danes:

»LA BELLE OTERO«

Življenjska pot ženske, ki je mešala srca kraljem in cesarjem

(Gl. str. 2. in 3.)

Odbiti sovjetski napadi

56 bombnikov sestreljenih. — Split in otok Krf zavzeta

Iz Führerjevega glavnega stana, 28. septembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na kubanskem mostišču so naše čete zavrnile več sovražnih krajevnih napadov. Mesto Temerjuk smo po načrtu uničili in izpraznili.

Jugovzhodno in vzhodno od Zaporožja je skušal sovražnik prodreti, a vsi njegovi napadi so se izjalovili. Sovražnik je imel občutne izgube.

Ob srednjem Dnjepru so Sovjeti znova brezuspešno napadli nemška mostišča. Boji proti manjšim v zaščiti teme čez reko prepeljanim sovjetskim oddelkom so še v teku.

V srednjem odseku fronte napada sovražnik z nezmanjšano silo.

Odbili smo več sovražnih napadov na murmanskem bojišču.

Lahke nemške pomorske sile so potopile na Črnem morju pred Tamansko obalo sovjetski topničarski čoln v pristanišču Anapa pa več dovoznih ladij s skupaj 2100 tonami.

V južni Italiji se je pritisk angloameričanov, ki so izkrcali nove čete, znatno povečal. Dočim smo na prostoru okrog Salerna odbili vse sovražne napade, so se naše čete na področju Foggie ločile od sovražnika in zasedle nove položaje v gorovju. Foggio so naše čete potem ko so porušile vse za vojno važne naprave izpraznile.

V severovzhodni Italiji in Dolmaciji smo obkolili Badoglijeve čete in komunistične tolpe in jih uničujemo. Tudi Split, ki so ga doslej prav tako branile sovražne tolpe, so naše čete v naskoku zavzele. Na otoku Krfu, katerega iždajalska posadka je stopila v zvezo z Anglo-američani, so se izkrcali nemški planinski lovci. S pomočjo vojne mornarice in letalstva so kmalu zlomili odpor sovražnika, zajeli več tisoč ujetnikov in otok zasedli.

Naše spremljevalne ladje so potopile pri Fecampu pred francosko obalo dva britanska topniška čolna.

Severnoameriški letalski oddelki so skušali včeraj v zaščiti oblakov preleteti čez Nemški zaliv in prodreti v severozahodno Nemčijo. Oddelki naših lovcev pa so jih razkropili. Zaradi odvrženih bomb so utrpeli podeželski prebivalci nekaj izgub.

V pretekli noči so sovražni bombniki bombardirali Hannover in Braunschweig. Razdejali so predvsem stanovanjske predele obeh mest. Naše protiletalsko topništvo in lovci so nad državnim področjem sestrelili 56 sovražnih štirimotornih bombnikov.

*

Iz vojnih poročil nemškega vrhovnega poveljništva v preteklem tednu:

V južnem in srednjem odseku vzhodne fronte se nadaljujejo obrambni boji na dosedanjih težiščih z nezmanjšano srditostjo. Odmikalni pokreti naših čet potekajo kljub hudim sovjetskim napadom, ki so posebno v sredi vzhodne fronte še pridobili na jakosti, v redu in po načrtu.

Sovražnik se je skušal izkrcati na obali Azovskega morja, a naše čete so njegov poskus preprečile in vso izkrcano posadko, ki je štela več ko 800 mož, popolnoma uničile. Na kubanskem mostišču in vzhodno od Melitopola smo zavrnili močne sovražne napade in na več mestih preprečili poskuse za prehod sovjetskih čet čez srednji Dnjeper. 24. in 25. septembra smo na vzhodni fronti uničili 105 sovjetskih letal. Pogrešamo 5 naših letal. Severno od Zaporožja in pri Demidovu je našim četam z odločnimi protinapadi uspelo uničiti sovjetske polke, ki so prodrli. Pri tem smo zajeli mnogo ujetnikov in vojnega plena. Severno od Čerkasija so razbili nemški oklepni oddelki manjše sovražne skupine.

V srednjem odseku fronte še trajajo obrambni boji zahodno od železniškega križišča Uneče in južno od Smolenska. Mesti Smolensk in Roslavlj smo po popolnem uničenju vseh za vojno važnih naprav po načrtu izpraznili. — Na visokem severu so nemške čete v odseku Kandalakše in na murmanski fronti odbile več sovražnikovih sunkov. Sovjeti so imeli veliko izgub.

Na južnoitalijanski fronti je sovražnik v gorah severozahodno in jugozahodno od Salerna napadel na več krajih, a naše čete so njegove napade zavrnile. V vzhodnih predelih so se naše čete po uničenju vseh važnih prometnih naprav umaknile na nove postojanke.

24. septembra so angleško-ameriški letalski oddelki podnevi napadli kraje na zasedenem zahodnem obalnem področju in posebno hudo poškodovali mesto Nantes. Pri napadih so izgubili 15 letal. Angleški bombniki so istega dne ponoči izvršili ponovne teroristične napade na Mannheim, Ludwigshafen, Darmstadt in Aachen. Civilno prebivalstvo je imele občutne izgube. Po dosedanjih ugotovitvah je naša protiletalska obramba sestrelila 33 sovražnih letal.

Nemške podmornice so po večtedenskem odmoru učinkovito napadle promet sovražnih konvojev na severnem Atlantiku. Posrečilo se jim je napasti velik, v Ameriko namenjen, izredno močno zavarovan ladijski sprevod. Nemške podmornice so usmerile napad predvsem na spremljevalne rušilce in dosegle pri tem edinstven uspeh. V večdnevnih trdovratnih in ogorčenih borbah so potopile 12 sovražnih rušilcev, 3 pa torpedirale. Verjetno so se tudi ti potopili. Čeprav je gosta megla ovirala operacije, so naše podmornice v konvoju potopile še 9 ladij s skupaj 40.500 tonami nosilnosti, dve nadaljnji pa torpedirale.

Naša bojna in strmoglavna letala so na Egejskem morju hudo poškodovala 2 sovražna rušilca, potopila eno trgovsko ladjo in zažgala neki velik parnik.

Učinkovita nemška obramba na vzhodu

Berlin, 27. sept. Značilni za načrtni potek skrajšanja vzhodne fronte so bili boji na kubanskem predmostju. Nemške čete so dopustile, da so sovražniki prodrli v Anapo, ko pa so Rusi v vzhodnem odseku predmostja na več mestih ob neki važni cesti izvršili napad, so Nemci odločno udarili ter ob tem očili nasprotniku nadaljnje prodiranje. Pri tem so uničili 14 sovražnikovih bojnih voz. Tudi severno od Azovskega morja so se zlomili motilni napadi sovražnika, ki jih je izvršil z močnimi silami, ter so izvršili na umiku protinapad, pri čemer so zajeli več ujetnikov, voz in pohodnih kuhinj. Z velikimi izgubami sovražnika so se končali tudi poskusi za prodor severozahodno od Poltave, kjer so Rusi samo v odseku braniborskih in šleskih grenadirjev v štirih dneh izgubili 124 bojnih voz. Severno odtod so sovjetske čete brez uspeha ponavljale napade na odsek neke divizije oklepnih grenadirjev. Tu je sovražnik izgubil 35 izmed 50 napadajočih bojnih voz. Mnogo drugih napadov so obrezuspešili učinkoviti napadi bojnih letal, največjo razbremenitev pa so četam prinesli neprestani napadi strmoglavskih jat na sovjetske topniške postojanke, na mostove, na prebivališča čet ter na sovražne oskrbovalne kolone na pohodu. Med temi napadi je bilo uničenih več ko 280 pretežno do vrha naloženih tovornih avtomobilov. Tri velika skladišča municije so zletela v zrak in pri napadih na rečne prehode je bilo uničenih 5 čolnov in trije s četami naloženi splavi.

V srednjem odseku vzhodne fronte so se severno in južno od Roslavlja dogajali slični dogodki. Tudi tu je sovražnik napadel z močnimi silami, bil pa je povsod odbit ali odrezan. Dalje proti severu so se nemške čete zapadno od splošne črte Jelnja-Jarcevo-Veliž-Demidov zapletle v hude boje, katerih težišče je bilo jugovzhodno od Smolenska. Tu je sovražnik vrgel v napad močne čete pehote in oklepnih oddelkov pod zaščito mnogih baterij in letalskih jat. Dasi je sovražnik svoje čete združil na tesnem prostoru ter je z njimi neprestano napadal, so se njegovi poskusi za prodor ponesrečili kakor prejšnje dni ob neomajnem odporu nemških grenadirjev in pod ognjem nemškega težkega topništva. Tudi ojačeni napadi pri Demidovu so bili odbiti.

Letalstvo je podpiralo boje z metanjem bomb na sovražne postojanke in na preskrbovalne kolone. Sovražne čete, ki so hotele prekoračiti neko reko, so nemška bojna in strmoglavna letala učinkovito razpršila. Letala so pokončala most, 15 pontonov, naloženih s tovornimi avtomobili, in 3 brode.

V noči na 22. september so nemški letalski oddelki napadli važne premikalne kolodvore in oskrbovalne točke v južnem odseku sovražnikovega zaledja. Mnogoštevilni zadetki rušilnih in zažigalnih bomb so uničili velike množine prevoznih sredstev ter zažgali bivališča čet, kolodvore in skladišča.

Berlin, 27. sept. Severno od Azovskega morja je pomorjanska tankovska divizija v 24 urah ujela več ko 230 boljševikov ter uničila ali zaplenila 1 tank, 22 topov, 62 strojnic in 15 protitankovskih pušk. Pred postojankami divizije so našteli več ko 500 padlih boljševikov.

Obletnica trojnega pakta

Berlin, 27. sept. Za tretjo obletnico trojnega pakta so včeraj govorili po radiu nemški zunanji minister von Ribbentrop, Duce kot zunanji minister fašistične italijanske vlade in japonski zunanji minister Šigemicu. Njihove poslanice so prenašale vse nemške radijske oddaine postaje in oddaine postaje vseh držav, ki so se priključile taboru trojnega pakta.

Berlin, 28. sept. K včerajšnji proslavi tretje obletnice trojnega pakta piše »Völkischer Beobachter«:

Iz govorov državnikov treh zavezniških držav veje ne samo zavest usodne skupnosti, ki boli ko kdaj poprej veže vse tri države na življenje in smrt, marveč tudi zavest moči, ki jo predstavlja zveza mladih narodov in ki tvori temelj trdne vere v končno zmago.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: Trikratni signal za neomajno borbo za boljšo bodočnost predstavljajo vsi trije govori. Mi vemo, za kaj gre. Z nami vedo to tudi fašistična Italija in junaška Japonska.

Berlin, 27. sept. »Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« piše ob obletnici trojnega pakta: »Ta pakt je položil temelje novega reda v Evropi in vzhodni Aziji ter zagotavlja tam življenjske možnosti. Ustvaril je politični mir in s tem pogoj za gospodarski dvig.« Korespondenca zaključuje svoj članek z besedami: »Tretja obletnica trojnega pakta ni povod za praznovanje, ker pada v zelo razburite in razgibane čase. S tem paktom združeni narodi pa lahko z zadoščenjem mislijo na ono uro, ko so se združili v tem paktu, kajti pravilnost tega pakta dogodki vedno znova potrjujejo.«

Tokio, 27. sept. List »Asahi« piše: »Poizkusi sovražnikov, da bi omajali fronto trojnega pakta z intrigami strahopetnih izdajalcev, so se izjalovili. Dogodki v Italiji so članice tega pakta še tesneje strnili. Mladi narodi vedo, da vodi k zmagi samo medsebojno zaupanje in najtesnejše sodelovanje.«

Tokio, 27. sept. Neomajno zavezniško zvestobo in odločnost Japonske, da vodi do kraja vojno na strani zaveznikov, je naglasil zunanji minister Šigemicu na svečanem kosilu, ki ga je priredil na čast zastopnikom držav trojnega pakta.

Führer Mussoliniju

Rim, 28. sept. V nekem mestu severne Italije je bila prva ustanovna seja fašistovske republikanske vlade pod predsedstvom Duceja. Führer je poslal Duceju ob tej priliki naslednjo brzojavko:

»Šefu fašistovske republikanske vlade Italije Benitu Mussoliniju, Rim.

Duce, z veseljem in zadovoljstvom sem sprejel vaše sporočilo o sestavi fašistovske republikanske vlade Italije. Čast mi je, da Vam sporočim, da je vlada velike nemške države priznala od Vas sestavljeno novo fašistovsko republikansko vlado Italije ter je odločena v čvrsti zavezniški zvestobi nadaljevati ob njeni strani vojno do zmagovitega konca. — Adolf Hitler.

Istočasno je priznala fašistovsko republikansko vlado Italije tudi japonska vlada. Izmed držav trojnega pakta so priznale novo republikansko fašistovsko vlado Romunija, katere predsednik Antonescu je poslal Duceju prisrčno brzojavko, nadalje Bolgarija, Hrvaška in Slovaška.

Člani nove italijanske republikansko fašistovske vlade

Rim, 24. sept. Mussolini je sestavil novo republikansko fašistično italijansko vlado. Sestavljena je takole:

Predsedstvo vlade in zunanje ministrstvo: **Mussolini.**

Notranje ministrstvo: **Buffarini-Guidi.**

Narodna obramba in vojno gospodarstvo: maršal **Graziani.**

Pravosodno ministrstvo: **Tringali-Casanova.**

Finančno ministrstvo: **Pellegrini.**

Korporacijsko ministrstvo: **Ezio Maria Gray.**

Prosvetno ministrstvo: **Biggini.**

Ministrstvo za ljudsko omiko: **Mezzasomma.**

Prometno ministrstvo in javna dela: **Arcidiacono.**

Ministrstvo za gozdove in kmetijstvo: **Polverelli.**

Mornariško ministrstvo: podtajnik admiral **Legnani.**

Imenovana sta bila še državna podtajnika v predsedstvu vlade in obrambnem ministrstvu.

USTANOVITEV SLOVENSKE DOMOBRANSKE LEGIJE

Poziv vsem poštenim in sposobnim Slovencem, da se prostovoljno javijo za zaščito slovenske domovine in se priglase v slovensko domobransko legijo

Slovenci!

Vsled izdajstva italijanskega kralja in njegovega zahrbtnega maršala Badoglia je italijanska vojna sila prenehala obstajati. Po sramotni izdaji Badoglieve klike je nedvomno jasno: tudi naša ljubljena slovenska domovina naj bi bila s pomočjo anglo-amerikanske plutokracije izročena boljševizmu. Na področju naše drage domovine naj bi bila po izdajalcih in boljševiških izkoreninjencih izvojevana borba, ki naj bi pahnila naše pridno, delavno in pobožno ljudstvo v trpljenje, nasilstvo, lakoto, rop in umor brezbožnih in brezsrčnih robotnikov kot nečastnih pomagačev v korist židovske svetovne tiranije.

Da se to prepreči, je prišla k nam na povelje Führerja velikonemška vojna sila, ki nas bo ščitila. Nemški vojak in častnik se borita pogumno in hrabro. Hrabrost, čast in zvestoba so za nju sveti pojmi. Nečastnosti in strahopetnosti ne poznata. S svojo močno borbeno silo je Nemčija edina trdnjava zoper boljševizem in kapitalizem. Pod vodstvom Nemčije bodo mladi narodi Evrope premagali boljševizem in kapitalizem.

Za obstoj naše domovine vstopajmo v borbo zoper komunistične bandite in roparje. Predsednik pokrajinske uprave, divizijski general Leon Rupnik, je v svoji proklamaciji jasno naznačil naše cilje in začrtal naše dolžnosti. Pod vodstvom naših slovenskih poveljnikov, ki nam bodo poveljevali v našem materinskem jeziku, bomo uničili boljševiške morilce in požigalce v naši deželi, kjer koli jih bomo zasegli. Nemška vojska in policija nas bosta pri tem v zvestem tovarištvu podpirali.

Naša dolžnost je: vsak pošten, za borbo sposoben Slovenec od 18. do 35. leta starosti naj se prostovoljno javi za zaščito svoje domovine, za vzdrževanje in ohranjevanje reda in discipline ter za vzpostavitev razdejanih domov, v slovensko domobransko legijo.

Slovenci! Javite se na Poveljstvu slovenskih domobrancev v mestni hiši, Ambrožev trg 7 v Ljubljani, na deželi pa pri pristojnih občinskih uradih.

POVELJSTVO SLOVENSKIH DOMOBRANCEV

Pravica do silobrana

Ko je v aprilu 1941. prihrumel in odhrumel vojni vihar nad našo domovino, si v Ljubljani slišal skoraj ob slehernem koraku: »Vsa sreča, da se je vsaj tako končalo. Kaj bi se zgodilo z nami Slovenci, da nas je totalitarna vojna tankov in letal potegnila v svoje jekleno kolesje: ostalo bi od nas samo še ime. Tako je pa za nas aktivna vojna končana; premalo nas je, da bi mogli vplivati na nje potek, zato je najpametnejše, če počakamo, da jo veliki sami med seboj izvojujejo.«

Tri mesece pozneje, po vstopu Sovjetske Rusije v vojno, ni gornja logika na lepem nič več veljala. Čez noč naj bi bili mi pritlikavci postali veleodločilen činitelj v borbi velikanov; sugerirali so nam, da smo dragocen zaveznik tistim, ki se — čeprav so bili veliki, oboroženi in mogočni — niti zganili niso, da bi nam bili pomagali takrat, ko je naša država tragično propadala.

Razsodnejši so zmajevali z glavo in svarili: »Vojne še ne bo jutri konec. Tudi čez dva meseca še ne. Prišla bo zima in z njo mraz in skrb za prehrano. Ne gonite naroda v pogubo!«

Odgovor je bil: »Žrtve morajo biti!«

In tako so se začele žrtve...

Več ko 12.000 jih do danes beleži statistika na ozemlju pokrajine, ki šteje komaj četrt milijona duš. Vsak dvajseti Slovenec v tej deželici, skoraj vsak petnajsti prebivalec s kmetov je izkrvavel od orožja lastnega brata, padel kot talec ali pa umrl od lakote in bolezni v internacijskih taboriščih, ker je narod slepo veroval evangelistom »narodne osvoboditve«, predvsem pa njihovemu zagotavljanju, da bo vojne čez dva meseca konec.

Čez dva meseca seveda vojne še ni bilo konec in dve leti nato tudi še ne. Prišla je zima z vsemi svojimi grozotami, prišla je druga in danes trka neusmiljeno tretja vojna zima na vrata. To je najnazornejši dokaz, da tistim, ki so s kratkotrajnostjo vojne lovili in še love naše ljudi na limanice, ni bilo za osvoboditev naroda, temveč samo in izključno samo za revolucijo. Zakaj revolucija je edina, ki se redi od jalovih žrtev, a komunistična revolucija je vrhu tega edina, ki zavestno ubija in ruši, ker je njen cilj skrajno proletariziranje, t. j. obubožanje ljudstva.

Toda danes narod ne verjame več lažnim evangelistom. (Tako imenovani oportunisti ali konjunkturisti, ki obračajo plašč po vetru, niso narod, ampak narodov plevel; oba tabora jih prezirata, ker vesta, da se nanje ni moči zanašati.) Ne verjame jim kmet, ki je izgubil hišo in hlev in mora zdaj s svojo beračijo še rediti tiste, ki so ga spravili ob vse; ne verjame jim meščan, ki še zna računati in ve, da se požgane vasi, šole, prosvetni domovi in gradovi ne dado ne po kapitalističnem ne po komunističnem sistemu pozidati brez denarja; ne verjame jim inteligent, ki je znal kljub histeriji okoli sebe ohraniti hladno kri, značaj in trezen razum. Predvsem jim pa ne verjame nihče, kdor ljubi svoj narod in z njim trpi. Saj kri ni voda: vsak Slovenec, ki se še zaveda svojih korenin, občuti nasilno smrt slehernega slovenskega človeka kot nasilje nad samim seboj.

Zlom Badoglieve Italije je dal nov zagon našim izkoreninjencem. S pomočjo izdajalskih italijanskih oficirjev so obrnili italijanske topove in tanke proti tistim — in samo proti njim! — ki so videli svojo življenjsko nalogo v tem, da obvarujejo svoj narod pred izropanjem in iztrebljenjem. To je izbilo sodu dno.

Tako smo prejšnji teden doživeli ustanovitev slovenske domobranske legije. Dvanajsta ura je že bila, slovenski narod je stal že na robu prepada, ko so se vsi Slovenci, ki narodno mislijo in čutijo, strnili v enotno falango za rešitev svoje rodne zemlje in naroda, ki živi na njej. Storili so to v skrajnem silobranu, ko so se izjalovili vsi napori za sporazumno končanje državljanske vojne, ki je nas Slovence edine med vsemi evropskimi narodi gnala v neizogiben pogin.

Slovenski narod hoče živeti. Slovenski narod ima pravico do življenja in s tem tudi pravico do samoobrambe. Zato so tisti, ki so se odločili vse tvegati, samo da rešijo našemu človeku življenje in obstanek zaslužni za nas in za zanamce.

General Nedić za obnovo Srbije

Beograd, 26. sept. Po obisku v Führerjevem glavnem stanu in po sprejemu pri nemškem zunanjem ministru von Ribbentropu je srbski ministrski predsednik general Milan Nedić izjavil zastopnikom tiska naslednje:

»Dne 18. septembra sem imel čast, da me je sprejel v avdijenci Führer nemške države Adolf Hitler. Pred tem me je sprejel zunanji minister v. Ribbentrop. Pri tej priliki sem obema državnikoma obrazložil želje in potrebe srbskega naroda in se razgovoril z njima glede bodočnosti Srbije. Obenem sem se jima najprisrčneje zahvalil za počastitev, ki sta mi jo izkazala s svojim sprejemom kot zastopniku Srbije in srbskega naroda.«

Generalu Milanu Nediću je nemški vrhovni poveljnik v Srbiji dne 31. avgusta 1941. naročil, naj sestavi vlado, potem ko je že pred tem dnevom komisarično vodstvo marsikaj pripravilo za notranjo upravo v Srbiji. General Nedić je moral pred izbruhom te vojne kot vojni minister prestati hude politične borbe z ono kliko politikov in častnikov, ki so se zavzemali, naj bi Jugoslavija vstopila v vojno ob strani Anglije. Ker takrat ni uspel v svojih prizadevanjih, je odstopil kot vojni minister.

Nagel zaključek vojne na Balkanu je izpolnil generalove napovedi. Po kapitulaciji vojske je general Nedić ostal doma, vendar je več mesecev živel povsem sam zase. V onih mračnih dneh je izgubil tudi svojega edinega sina. Iz svoje samote se je nato pojavil kot predsednik nove srbske vlade, ko je v svečani dvorani beograjske Narodne skupščine od vrhovnega poveljnika Srbije slovesno prevzel odlok o imenovanju in je predstavil člane svoje vlade.

Teden dni pozneje je naslovil na srbski narod proglas, v katerem je v 10 točkah zagotovil varnost osebe, imetja in prehrane, obvezal državne organe, da bodo dalje delali po zakonih nove vlade, prepovedal vsako strankarsko politično delovanje, naložil ministrom osebno odgovornost za vse svoje delo nasproti državnemu voditelju in dal potem ta proglas v podpis vsemu uradništvu in vsem nameščencem srbske države. Odtlej je Nedić kljub večkratnemu preoblikovanju svoje vlade izpolnjeval ta načrt v najširšem smislu.

Predvsem se je general Nedić kot ministrski predsednik priključil in sicer najprej s prostovoljnimi oddelki, pozneje pa z rednimi vojaškimi edinicami čiščenju dežele, ki ga je opravljala nemška oborožena sila zaradi tolp angleških in boljševiških plačancev. Pri tem je uspel, da je danes državno ozemlje Srbije po žalostni dobi državljanske vojne spet obnovljeno. Na mnogih zborovanjih in v nagovorih po radiju je Nedić označeval delo kot edino pot, ki bo srbski narod rešila pred propastjo.

Temu namenu je služila uvedba splošne obvezne delovne službe, ki so jo načelno morali opravljati vsi Srbi od 17. do 45. leta starosti. Prvotni obrisi te službe, ki je bila uvedena s posebno naredbo l. 1941., so bili pozneje bistveno razširjeni in tudi izpopolnjeni v organizatornem pogledu. Tudi notranja uprava srbske države je bila po zaslugi generala Nedića skupno z nemškimi oblastmi urejena čisto na novo. Ob koncu l. 1941. je bilo srbsko državno ozemlje razdeljeno v 14 upravnih okrožij, katerim so načelovali okrožni načelniki z zelo obširnimi pooblastili.

Vse, kar je general Nedić s tesnim in zaupnim sodelovanjem z nemškimi zasedbenimi oblastmi zasledoval in dosegel, je ponovno javno obrazložil, najbolj pa v svoji letošnji velikonočni poslanici, v kateri je ugotovil:

Srbski narod se je iztreznil in spoznava danes bolj kakor kdaj prej, kdo je njegov prijatelj in kdo njegov sovražnik. Anglija, ki nas je hotela izročiti boljševikom, pomaga, da bi uslvarila svet sužnjev. Zato moramo podpirati one, ki so pripravljeni žrtvovati svoje življenje za obrambo Evrope in tudi srbskega naroda pred rdečim nestvorom. Samo v sodelovanju z Nemčijo lahko Srbija pričakuje boljše bodočnosti. Srbski narod je našel svojo pot, staro srbsko pot.

Važno za vse naročnike!

S pričujočo številko se začne novo četrtletje. Zato prosimo cenj. naročnike, da obnove naročnino. V ta namen prilagamo položnice.

Vljudno Vas prosimo, poravnajte naročnino čimprej, da ne bo nerednosti v pošiljanju lista.

Uprava
»Družinskega tednika«.

Maršal Graziani italijanski vojski

Rim, 26. sept. Novi italijanski minister za narodno obrambo maršal Graziani je imel včerai po radiu nagovor na italijansko vojsko in italijanski narod. Maršal Graziani je v uvodu obračunal s savojskim kraljevim domom in maršalom Badoglijem ter je delal med drugim: Skupno s kraljevskim domom se je maršal Badoglio zarotil, da bo oblatil čast Italije. Badoglijev režim ni izdal samo svojih zaveznikov, temveč tudi ves italijanski narod. V petih dneh pred sklenienim premirjem je izdajalec dal sovražniku možnost, da je dovršil razdejanje Neaplja in porušil v prah in pepel mesto Frascati, 6.000 mrtvih v Frascatiju strašno obtožuje morilca Badoglija in Viktorja Emanuela.

Maršal Graziani je govoril nato o maršalu Badogliju kot šefu italijanskega generalnega štaba, ki je popolnoma odpovedal. Dolga leta je bil Badoglio šef generalnega štaba in samo on je odgovoren za vojaške napake te dobe in za vojaške neuspehe v Albaniji, Grčiji in severni Afriki. Ko je dokončal svoje delo, je Badoglio strahopetno pobegnil in skušal italijanski narod pognati v bratomorno vojno.

O glavarju savojskega doma je maršal Graziani izjavil naslednje: Viktor Emanuel je s svojim begom prelomil svojo kraljevsko prisego. Ne glede na to, kakšen je njegov položaj, izgubi vsak izdajalec vse pravice, naslove in časti. Zato je tudi prisega, ki jo je vsak vojak položil za Viktorja Emanuela, ničeva.

Na koncu je maršal Graziani pozval italijanski narod, naj se bori in dela za neodvisnost svoje domovine.

Potopitev grške podmornice v Egejskem morju

Berlin, 27. sept. Kakor je javilo nemško vojno poročilo dne 22. t. m., je neki nemški lovec na podmornice potopil na Egejskem morju grško podmornico v angleški službi »Katsonis«. V mraku 14. t. m. je poveljnik nemškega lovca Follheim opazil na Egejskem morju sovražno podmornico, ki se je skušala z naglo potopitvijo izogniti zasledovanju, poskus pa se zaradi dobro namerjenih vodnih bomb ni posrečil. Sila mnogih bomb, ki so eksplodirale neposredno pod grško podmornico, jo je vrgla na površino. Še preden se je na sovražni podmornici kdo pojavil v stolpu, je nemški lovec v zaletu napadel sovražno ladjo ter jo udaril tako močno v sredo, da se je takoj močno nagnila na stran. Nato se je iz največje bližine razvil boj, h kateremu je edini britanski častnik na krovu podmornice prisilil grške mornarje s pištolo v roki. V tem boju so Nemci porabljali ročne granate, strojnice, pištole in karabinke. Posadka grške podmornice je utrpela velike izgube, dočim sta britanski častnik in neki britanski telegrafist ostala nepoškodovana ter so jih Nemci rešili. V nadaljnjem poteku boja, ki se je nato odigral na večjo razdaljo, je nastal požar v notranjščini podmornice in je njen stolp od vročine kmalu zažarel. Po nekoliko salvah iz vseh orožij se je težko poškodovana grška podmornica pogreznila. Od njene posadke je bilo razen že omenjenih obeh Britancev rešenih le 14 mož, ki so bili deloma težko ranjeni.

Obvezna prijava aktivnih vojaških oseb bivše jugoslovanske vojske, mornarice ter orožništva

Vsi aktivni častniki, vojaški uradniki, orožniki in podčastniki se morajo javiti in to:

1. častniki in vojaški uradniki dne 29. t. m. od 8. do 12. ure in od 14.30 do 17.30.

2. aktivni podčastniki, orožniki in godbeniki 30. t. m. od 8. do 12. in od 14.30 do 17.30

na vojaškem uradu Pokrajinske uprave, Poljanska cesta 2.

Kot dokument morajo prinesti s seboj osebno izkaznico. Opravičeni zaradi bolezni so samo tisti, ki predložijo zdravniško spričevalo po legitimirani osebi.

Poziv internirancem

Pozivam v Ljubljani bivajoče internirance, ki so se po 8. septembru 1943 vrnili iz taborišč v Ljubljano, da se od 29. septembra naprej med 8. in 10. uro zglasijo na Upravi policije, I. nadstropje, soba št. 9. Zglasitev je potrebna zaradi sestave razvidnice.

Predsednik
komisije za izpust internirancev.

Izdajanje nakaznic za kurivo poslovnim lokalom in podnajemnikom

Pokrajinski gospodarski svet objavlja, da so nakaznice za kurivo za poslovne lokale (trgovine, obrtne delavnice, trgovske notarske, odvetniške in privatne pisarne ter ordinacije) in podnajemnike, kolikor so pravočasno podali prijave, pripravljene in jih morejo upravičenci dvigniti v uradu za kurivo, Beethovnova ul. 10, po naslednjem vrstnem redu:

Poslovni lokali:

V ponedeljek 27. septembra upravičenci z začetnimi črkami A do G, v torek 28. septembra upravičenci z začetnimi črkami H do K, v sredo 29. septembra upravičenci z začetnimi črkami L do R, v četrtek 30. septembra upravičenci z začetnimi črkami S do Ž.

Podnajemniki:

V petek 1. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami A do G, v soboto 2. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami H do K, v ponedeljek 4. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami L do P, v torek 5. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami R do Š, v sredo 6. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami T do Ž.

Opozarjamo upravičence, da se strogo držijo tega vrstnega reda in da pridejo po nakaznice na dan, ki je zanje določen. Zamudnikom se bodo nakaznice izdale šele od 7. oktobra dalje. Poslovni lokali so uvrščeni po abecednem redu pod imenom, pod katerim je bila podana prijava.

Nakazovanje bolniških dodatkov za oktober

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spričevalih upravičeni dobivati posebne dodatke racioniranih živil, bo bolniški odsek mestnega preskrbovalnega urada meseca oktobra delil bolniška nakazila vsako dopoldne od 8. do 11.45 ure samo v pritličju Turjaške palače v Križankah, Gosposka ul. 15, po naslednjem razporedu:

Od 1. do 8. oktobra samo bolnikom, ki imajo pravico tudi za meso, tako da pridejo na vrsto v petek 1. oktobra bolniki z začetnicami priimka A do D, v soboto 2. oktobra z začetnicami E do J, v ponedeljek 4. oktobra z začetnicami K, v torek 5. oktobra z začetnicami L do N, v sredo 6. oktobra z začetnicami O in P, v četrtek 7. oktobra z začetnicami R do T in v petek 8. oktobra z začetnicami U do Ž.

Od 9. do 18. oktobra drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v soboto 9. oktobra bolniki z začetnicami A do D, v ponedeljek 11. oktobra z začetnicami E do J, v torek 12. oktobra z začetnico K, v sredo 13. oktobra z začetnicami L do N v četrtek 14. oktobra z začetnicami O in P, v petek 15. oktobra z začetnicama R in S, v soboto 16. oktobra z začetnicami Š do U in v ponedeljek 18. oktobra bolniki z začetnicami V do Ž.

Od 19. do 27. oktobra bo bolniški odsek delil nakazila za sladkor za dojenčke in bolnike, toda le na podlagi predloženih zdravniških spričeval, da pridejo na vrsto v torek 19. oktobra upravičenci z začetnicami A do D, v sredo 20. oktobra z začetnicami E do J, v četrtek 21. oktobra z začetnico K, v petek 22. oktobra z začetnicama L in M, v soboto 23. oktobra z začetnicami N do P, v ponedeljek 25. oktobra z začetnicama R in S, v torek 26. oktobra z začetnicami Š do U in v sredo 27. oktobra upravičenci z začetnicami V do Ž.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne bolniške dodatke, naj pošljejo po nakazila od 1. do 10. oktobra samo popoldne.

Bolniki, ki dobivajo dodatek mesa, naj s seboj prineso živilsko nakaznico za mesec oktober z odrezki za meso. Vsem onim, ki teh odrezkov ne bodo imeli, bolniški odsek ne bo nakazal bolniškega dodatka za meso.

Opozarjamo na, da sprejema mestni fizikat zdravniška spričevala za priznanje bolniškega dodatka živil samo od 1. do 20. v mesecu.

Reklamacij zamudnikov zaradi velikega navala ne bo mogoče upoštevati ter zato opozarjamo na to razpored, ki se naj upravičenci po njem natanko ravnajo ter naj ga zato izrežejo in shranijo.

Sprememba cen za brivske in frizerske obrate v Ljubljani

Cenik za brivnice (prva številka pomeni ceno za brivnice I. kategorije, druga številka v oklepaju pa cene za brivnice II. kategorije):

Česanje 1.30 (1); Striženje las 5 (4); striženje las in britje brade 6 (5); striženje las in brade 7 (6); umivanje las 2.50 (2); masaža lasišča 2.70 (2); masaža obraza 8.80 (6.60); kodranje las 3.50 (2.50); manikiranje 5.50 (4.50); barvanje las ali brade 45 (40); uporaba kreme ali alkohola ali kolonjske vode —.50 (—.50).

Abonmaji: Britje brade dvakrat na teden 16 (14); britje brade trikrat na teden 20 (18); britje brade štirikrat na teden 25 (22); britje brade vsak delavnik 36 (30); striženje las za abonente 3.50 (3). Za postrežbo na domu povišek 100 odstotkov.

Cenik za česalnice (prva številka pomeni ceno za česalnice I. kategorije, druga številka v oklepaju pa cene za česalnice II. kategorije.

Prvo striženje las 10 (8.30); vsako naslednje striženje las 5 (4.40); umivanje las 6 (4.40); umivanje in vodna ondulacija 15 (12); železna ondulacija 6 (4.40), vodna ondulacija 10 (7.50); trajna ondulacija 66 (45); manikiranje 6 (4.50); sušenje las z elektriko 2 (1.50); beljenje las 40 (35); barvanje las 55 (45); modna pričeska 30 (20). Za postrežbo na domu povišek 100 odstotkov.

V gornjih cenah je obsežena tudi odškodnina za porabljeni material in za obrabo orodja in niso dovoljeni pribitki po kateremu koli naslovu.

Cene so stopile v veljavo z objavo v »Službenem listu«.

V pisarni Rdečega križa naj se oglase osebe, ki so predale pakete za nastopne osebe v Vrscu: Debeliak Alojzij, Erjavec Alojz, Anderlin Štefan, Šetina Miloš, Debec Tončka, Srmole Alojz, Ponikvar Ivan, Smole Jože, Tišler Tone, Intihar Leopold, Suhadolnik Anton, Debevec Josip, Brancelj Janez, Mazi Josip, Kodele Ciril, Božič Jože, Bregar Darko, Zupanc Franc, Polič Anton, Podržaj Stanko, Bukovec Lojze, Logar Janez, Lukec Marija, Lukec Viktor, Srmole Franc, Molek Jože, Colarič Jurij, Zgonc Franc, Banovec Stanko, Franko Alojzij. Zglase naj se tudi osebe, ki so dale razne pakete začasno shraniti.

Mestni preskrbovalni urad obvešča vse osebe italijanske narodnosti, da živilskih nakaznic za mesec oktober ne bodo dobili dostavljenih na dom, temveč jih morajo sami prevzeti v uradu v I. nadstropju palače Bata. Zato naj se v Ljubljani bivajoče osebe italijanske narodnosti zglase v tem uradu med uradnimi urami od 8. do 12. in od 15.30 do 18.30.

Knjižnica Pokrajinske delavske zveze (prej Delavska zbornica) na Miklošičevi cesti 22 v Ljubljani je odslej odprta za stranke vsak delavnik od 10. do 12. ure dopoldne in od 14. do 18. ure zvečer. V knjižnico se lahko vpiše vsakdo, ki se zadostno legitimira.

Scottov zgodovinski roman »Ivanhoe« v slikah bo izšel 1. oktobra t. l. Knjiga se naroča in plačuje v veži Ljudske tiskarne v Ljubljani ali pa po pooblaščenih akviziterjih.

Uprava mestne cestne železnice sporoča, da bo veljala od petka 1. oktobra za vožnje na mestni cestni železnici enotna cena po 1 liro, ne glede na dolžino proge in prestopanje. Vse olajšave in znižane voznine odpadejo ter bodo odslej vsi potniki brez izjeme plačevali enako voznino. Tudi znižani jutrnji in povratni vozni listki odpadejo. Cena za prtljago in pse bo od 1. oktobra naprej znašala 1 liro. V veljavi ostanejo samo bloki, ki jih prodajajo sprevodniki z 10% popusta, torej bo blok desetih listkov stal 9 lir. Mesečni vozni listki za določeno vozno progo veljajo 60 lir, za vse proge pa 120 lir, dijaški vozni listki bodo veljali 25 lir, delavski tedenski po štiri vožnje na dan pa 8 lir.

Gluhonemnica bo pričela pouk dne 11. oktobra, zato naj starši pripeljejo svoje gluhoneme otroke v petek ali soboto dne 8. oziroma 9. oktobra v zavod. Ta dva dni bo gluhonemnica sprejemala tudi gluhoneme otroke-novince za prvi razred. Glede obleke in perila veljajo dosedanji predpisi. Vsa nadaljnja pojasnila dobe starši pri vodstvu zavoda.

Začasno ukinjeni letalski promet med Italijo in Nemčijo se je pred nekaj dnevi spet obnovil. Letala nemške Lufthanse bodo spet obratovala ob delavnikih na progi Berlin—Monakovo—Benetke—Milan v obeh smereh.

† *Stotnik Dejan Suvajdžić*

Med izvrševanjem njegove vojaške dolžnosti je smrt 20. septembra ugrabila stotnika Dejana Suvajdžića.

Stotnik Dejan Suvajdžić se je rodil 27. avgusta 1906 v Subotici, kjer je končal gimnazijo, nato je pa skončal vojaško akademijo v Beogradu. Najprej je služboval pri letalcih, potem pa pri planinskem polku v Bohiniski Beli in Škofji Loki. Med Slovenci je živel 12 let in si je izbral iz vrst slovenskih deklet svojo življenjsko družico: gospa Ksenija, hči predsednika pokrajinske vlade in divizijskega generala Leona Rupnika, ga je podpirala v vseh njegovih dejanjih.

Ljubljana je v petek popoldne spremila zemeljske ostanke priljubljenega častnika. Ves dan so prihajali po zadnje slovo prijatelji in legionarji, da se poslove od organizatoria domobranskih legionarjev.

Stotnika Dejana Suvajdžića so poleg družine spremili k večnemu počitku zastopnik poveljnika frontne SS generalni poročnik in skupinski vodja SS g. Roesener; zastopnik policijskega vodje Hauptsturmführer g. Schluifer, mestni poveljnik stotnik g. Sernaus kot zastopnik nemške varstvene policije, nemški svetovalec predsednika ljubljanske deželne uprave g. Doujak in kancler nemškega konzulata g. Liesenberg. V sprevodu so bili dalje zastopniki nemškega in italijanskega častniškega zbora, konzul NDH in predstavniki mnogoštevilnih ljubljanskih korporacij, ustanov in organizacij.

Pokojniku bodi ohranjen lep in časten spomin!

Uprava »Doma visokošolk« v Ljubljani razglaša, da bo za zimski semester 1943/44 sprejetih na stanovanje v »Dom visokošolk« večje število akademičark tukajšnjega vseučilišča. Hrano bodo dobivale visokošolke pogojno, če bodo to dopuščala denarna sredstva. Prednost za sprejem imajo revnejše abiturientke, ki so dovršile srednjo šolo z odličnim ali prav dobrim uspehom. Prošnike, ki prosijo prvič za sprejem, naj prilože svojim prošnjam rojstni in krstni list in spričevalo o višjem tečajnem izpitu. Prošnje drugih akademičark pa naj bodo opremljene z rojstnimi in krstnimi listi in spričevali o opravljenih kolokvijih na vseučilišču. Rok za vlaganje prošenj teče do 10. oktobra. Vselitev v dom bo mogoča 15. oktobra. Točnejša pojasnila daje ekonom »Doma visokošolk« v Ljubljani, univerza, soba št. 100, vsak dan od 11. do 12. ure, ali pa upraviteljica doma, Gradišče 14/I.

Pokrajinski prehranjevalni urad sporoča, da razdeljujejo pristojne mlekarne do 4. oktobra upravičencem od 60 do 65 let po pol kile kondenziranega mleka.

Vpisovanje na uršulinski dekliški meščanski šoli v Ljubljani bo za jesenski šolski tečaj od 1. do 5. oktobra od 8. do 12. ure.

Osebne vesti

POROČILA STA SE:

V Ljubljani: dr. Agostino Comelliani, zdravnik, in gdč. Sonja Nedeljkova, uradnica. Čestitamo!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Ivana Zrimškova; Drago Marinšek, dijak 8. razreda gimnazije v Novem mestu; 6sletni dr. Ivo Benkovič; 6sletni dr. Anton Breceli, zdravnik; Frančiška Podlesnikova; Nevenka Mikluševa; Frančiška Zorčeva; Adolf Golob; Marija Hrovatova; Viktor Pavli; 6sletni Ivan Jaklič, posestnik in bivši gostilničar in trgovec na Kovpi pri Velikih Laščah; Silva Zebretova; Vladimir I. Assejev; Dejan Suvajdžić, zet predsednika generala Rupnika, kapetan I. klase bivšega I. planinskega polka.

V Šmarju pri Jelšah: 7sletni dr. Josip Rakež, zdravnik.

Naše sožalje!

Salonska levinja prejšnjih desetletij

»LA BELLE OTERO«

Življenjska pot ženske, ki je mešala srca kraljem in cesarjem

Neka švicarska revija je priobčila novico, da je te dni v Casablanci menda umrla »la belle Otero«, slovita lepotica, ki je za njo že pred nekaj leti izginila sleherna sled. Čeprav ta vest ni čisto zanesljiva, vendar bi bilo zanimivo, ogledati si burno življenjsko usodo ženske, ki je bila ideal lepote in simbol razvratnosti našim dedom in babicam.

Kako, da je lepa Otero še živela, ne da bi jo omenjal vsaj kakšen podeželski francoski časopis? Kje se je skrivala ta poslednja leta svojega življenja? Koliko let je imela? Ali se je kakor grofica Castiglionova zaprla v samoten dvorec, da bi skrila propad svoje lepote? Vsa ta vprašanja morajo ostati brez odgovora, prav kakor ne vemo, ali je novica o njeni smrti v Casablanci točna, toda neizpodbitno je eno: lepa Otero se je na stara leta silno odebelila in poslednja slika o njej jo kaže košato matrono v notranjosti njene razkošne vile na Sinji obali. Odkar se je preselila v to vilo, jo je obdala tišina.

Pozabili so jo celo časnikarji, zakaj zdaj ni bila več ne lepa na slavna kakor njega dni. Prešla je v zgodovino in ni več zanimala sveta. Zvezda njene slave je že tako davno zatonila, da ni več osvetljevala niti naše rane mladosti. Nje odsev smo spoznali samo iz pripovedovanja naših dedov, ki so sanjarili, da so jo ljubili in umirali zanjo, kakor je bila tedaj navada.

Rod lepe Otero je tako skrivnosten in legendaren kakor izvor Babilona. Nekateri trdijo, da je Španka, drugi spet pravijo, da je po njenih žilah tekla tudi ciganska kri, in morda je tudi to res. V Balgi v Galiciji (Španija) je plesala njega dni Gitanka, po imenu Carmencita. V nio se je zaljubil grški častnik Carcasson, zaradi nje je pustil domovino in posestvo in se poročil z njo. Zaljubljeni Grk je oboževal svojo ženo. Vsako leto mu je Karmencita rodila dete, večkrat celo dvojčke. Ena od dvojčk je bila Karolina.

Karolina je še pila mleko iz materinih prsi, ko se je nad njo zgrnila prva tragedija. Karmencita je bila sicer še dokaj dobra mati, toda bila je še zmerom vročekrvna ženska, in en sam mož ji ni bil dovolj. Ljubimkala je — z dovoljenjem slepo zaljubljenega moža — na vse plati in mešala moškim glave.

Lepega dne se je pa Grk te dvoine igre naveličal in je pozval svojega tekmeca na dvoboj. Imel je pa smolo, ker ga je Karmecitin ljubimec ubil. Njegovo truplo je odnesel v njeno hišo in ga položil k njenim nogam, prav ko je dojila Karolino. Karmencita, ki je vseeno tudi svojega moža ljubila, gledajoč v niem očeta svojih otrok, je v obupu planila proti ljubimcu in ga hotela z dolgo iglo zabosti. Prisebni ljubimec ji je pa preprečil to namero in ji primazal nekaj gorkih zaušnic. Vse mesto je govorilo o tem dogodku, toda Karmencita je naposled le popustila, postala je čisto krotka, tako krotka, da se je morilec njenega moža čez nekaj mesecev oženil z njo...

Želja po maščevanju, ki ga ni izvršila mati, se je pa vgnezdila v srca Karmencitinih otrok, ki očima živega niso mogli videti. Najboli divja in najboli nespravljiva je bila mala Karolina. Nekoč jo je očim zasačil, kako mu pripravlja strup iz mišjih odpadkov. Karmencita se je večnih prepirov naveličala in je poslala hčer v neki zavod.

V tem zavodu, kjer so vzgajali dekleta iz boljših družin, je s prihodom Karoline nastal za vzgojiteljice in nune pravi pekel. Karolina nikomur ni dala miru. Ponoči je skakala po spalnici, ali pa gola plesala na mizi, kakor je bila videla doma svojo mater. Če so jo kaznovali, je splezala čez zid in zbežala v mesto, kjer se je potikala po nočnih zabaviščih.

Tam je spoznala Pacoja, izredno lepega osemnajstletnega mladeniča vesele, neskrbne narave. Ona je pa imela tedaj komaj dvanajst let, toda bila je že razvito, lepo in prevejano dekletce. Paco je bil njen prvi učitelj. Priskrbel ji je mesto v nekem zabavišču, kjer je nastopala kot plesalka in zabavala goste.

Karolina je imela čudovito lepo temno polt, krasne noge, vranje lase in črne oči in usta kakor odprto rano. Ko jo je neki ‚sereno' prijavil, da je mladoletna, so jo ‚carabineros' ujeli in jo odpeljali nazaj v vzgojevališče, kjer so jo sestre zaprle v celico.

Vendar je bilo laže ukrotiti Samsona, kakor to dekletce, ki je bilo že okusilo sad s prepovedanega drevesa. Potajila se je in na videz zbolela. Nune so morale poklicati zdravnika; mala Nina je tako spretno igrala nevarno bolno bolnico, da je zdravnik odredil, da jo morajo prepeljati v bolnišnico. Med potjo se je Karolini posrečilo pobegniti. Poiskala je Pacoja in odpotovala z njim v Lizbono; tam sta prav bedno živela, dokler ji Paco ni priskrbel službe v nekem gledališču.

Tam je igrala neznatno vlogo v komediji ‚Velika cesta' ki so jo igrali tedaj po vsem svetu. Celo v tej nepomembni vlogi je pa Karolina znala podčrtati svojo lepoto in svoje znanje, tako da so jo gledalci takoj opazili. Iz neke lože ji je vrgla kito cvetja Marija de Mendoza, generalova hči in ljubimka nekega vplivnega vojvode. To je bilo prvo znamenje velike naklonjenosti, ki se je pozneje razvila v iskreno prijateljstvo med tema dvema lepoticama.

Nekaj večerov nato je Karolina do-

Listek „Družinskega tednika“

Tekma med nadomestki

Vojna nam je prinesla nadomestke. Prav kakor med predvojno robo, opažamo tudi med nadomestki tekmo za osvojitev svetovnega trga. Vsak nadomestek bi si rad pridobil ugled in naslov ‚novega produkta', torej naravnega produkta. Poznamo nadomestke in «nadomestke». So nadomestki, ki nikoli ne bodo mogli doseči večjega uspeha, kakor da bodo nadomeščali naravne produkte, so pa tudi takšni, ki bodo tudi v bodočnosti zavzemali v našem življenju važno in ugledno mesto in nam bodo kmalu postali ‚nenadomestljivi'.

Kazein v praških, kakršne lahko kupiš v lekarnah, je izvrsten, ker vsebuje proteide, in kemijsko torej lahko nadomešča meso. 1 kila kazeina nam lahko nadomesti 3 kile mesa. Kazein lahko brez slehernega priokusa primešamo sleherni jedi pred kuhanjem in tako krijemo potrebo organizma po mesu. Tudi kruhu lahko primešamo 6 do 8%ni mlečni ali sirov kazein. Posneto mleko, bel sir iz posnetega mleka in kri nekaterih klavnih živali so tudi dobri nadomestki za meso.

Kdo bi lahko rekli o sojevem kolaču, spečenem iz podzemeljskega oreha (arachis hypogaea) in soje; tak kolač ima 40% proteidov in precejšnjo količino vitaminov in amonijakovih kislin. Tudi v listih nemške detelje in v koprivnatih listih dobimo proteide in amonijakove kisline. Kogar veseli, naj poskusi in se prepriča! Vendar stavimo, da bo po vojni v tekmi med koprivnimi listi na eni strani in mastno prašičevo pečenko na drugi strani nedvomno zmagala prašičeva pečenka. Ti nadomestki, čeprav še tako popolni, bodo za nas ostali torej zmerom samo nadomestki.

Ali *margarina* nadomešča presno maslo? Učenjaki, ki v presnem maslu vidijo tudi snov, vsebujočo vitamina A in D, vam bodo odgovorili: ne. In kljub temu nadomeščajo Danci, ki pojedo glede na število prebivalstva sorazmerno največ presnega masla na osebo, presno maslo z margarino. Vsak Danec pojé na leto povprečno 15 kil margarine!

Sintetična olja so na trgu redka, ker so zanja potrebne tolščne kisline, ki jih pa zdaj ne dobimo. Preparati, ki so trdni in mastni hkrati (škrob), nimajo hranilne vrednosti. Samo orehova olja, olja grozdnih, bučnih in paradižnikovih peška se lahko pohvalijo, da se približajo k plemstvu nadomestkov. Kajpak lahko pridobivamo tudi olje iz lanu, toda to olje nima posebne hranilnosti.

Saharin se bo moral po vojni gotovo spet umakniti z našega jedilnega lista, kakor je moral to storiti po vojni leta 1914—1918. Čeprav je saharin 400 krat in celo 700 krat slajši od pravega sladkorja, mu ne moremo odpustiti, da nima hranilne vrednosti, ker je derivat ogljikovega vodika. Nikar se preveč ne prestrašite! Mar ne veste, da so nekateri izvrstni sadni sokovi pred vojno bili prav tako slajeni z ogljikokatranovimi derivati.

Zato ima pa *koncentrirani grozdni mošt* razveseljivo bodočnost. Sladkor, ki ga vsebuje (800 do 1000 gr na liter) je zelo primeren za pripravljanje jabolčnega soka ali sladnega ekstrakta.

Ali vemo, da je *sončnica* enakovredna po hranilnosti krompirju? In da se kostani prav tako lahko kosa s krompirjem? Prav tako še ne vemo, da oluplieni ječmen in druga žitna zrna lahko uporabljamo kot riž.

Kavni nadomestek iz ječmena, fižola, čičerke, sojevih zrn in cikorije bo pa najbrže v rabi samo tako dolgo, dokler bo trajala vojna.

Ali je *umetna svila* nadomestek ali nov produkt? Ali je slaba ali prvovrstna roba? Če v miru nadomestek prekosi naravni produkt, ni več nadomestek. In naše gospe in gospodične nosijo nogavice, srajce in obleke iz umetne svile že od leta 1890. Ta svila — pridobivajo jo iz celuloze — je začela z majhnim, toda prekosila je, vsaj kar se tiče svetovnega trga, pravo svilo, ki jo plete sviloprejka. V industriji ženskega perila je odprla čisto nove možnosti in si priborila častno mesto v vrsti dobrih nadomestkov.

Ali se bo to zgodilo tudi z *umetno volno*, ki jo mešamo s čisto volno in nam zdaj služi kot primerno blago za tople obleke?

In kaj bo z *lanitalom*, ki toploto še bolje obdrži kakor volna? Ali sploh veste, kaj je lanital? Lanital je volna, ki jo pridobivajo iz mlečnega kazeina. Stavimo, da bo lanital kljub vsem svojim dobrim lastnostim ostal zmerom samo nadomestek, zakaj če bi hoteli, da postane nov produkt, bi moralo presno maslo biti postranski produkt mleka. To bi pa kajpak imelo marsikatero nepredvideno posledico v prehranjevalni industriji. Svila in volna iz stekla bosta pa najbrže postali izvrstna nova produkta tudi v mirnem času in zavojevali svetovni trg zaradi svoje prožnosti, voljnosti, nezgorljivosti in zmožnosti, ohraniti telesu toploto.

Tudi pri *premogovih sestavinah* se po vojni ne sme nič uničiti. Razne snovi, ki jih pridobivamo iz katrana in celuloze, bodo po vojni doživele ogromen razvoj. Samo pomislite, kako važno vlogo igra v današnji industriji celuloid (zmes nitroceluloze, etra, alkohola, kafre, papirnatih delcev in praška iz slonovine). Prav tako je pomemben *bakelit* (prva sintetična smola). Pri celofanu pa prihranimo do 80% cina, stekla, pločevine in lepenke.

Buna N, sintetični kavčuk, je boljši od pravega kavčuka, ki ga pridobivajo iz drevesa hevea. Buno dobe s spojitvijo nekega katranovega derivata z rastlinskim mlekom ali natrijem.

Mislite, da se bo človek odpovedal temu naravnemu viru bogastva? Prav tako se ni mogel odpovedati sladkorni pesi, ki so jo pričeli izkoriščati za Napoleona I. zaradi angleške blokade, prav kakor se ni hotel odpovedati umetni sodi, ki na njej temelji danes vsa moderna papirna in pralna industrija.

Še manj smo se odpovedali umetnemu solitru, ki je vrgel s prestola sloviti čilski soliter. Če bi človek zavrgel umetni soliter, bi se moral hkrati odpovedati tudi izdelovanju razstreliv in umetnih gnojil.

Gospostvo katranskih in celuloznih izdelkov se torej še ne bliža svojemu zatonu. Njegova čudovita moč se razteza celo na *parfume*. Jasminova esenca je derivat premogovega katrana (fenol, ksilen, tolnen, antracen). In kakšna čudovita imena si nadenejo te kemične mešanice, da bi prekosile opojni vonj cvetlic!

Zdaj pa še k slaščičarski umetnosti, ki tudi uporablja en fenolov derivat: *vanilin*. Iz premogovega katrana pridobivajo pa tudi še razne druge farmacevtske snovi in snovi, potrebne v barvni industriji (sintetična meta, umetni indigo).

Vidimo torej, da kemija vsaj do neke mere poustvarja naravo. Za mejo ima samo človeško modrost in potrpežljivost. Vendar se nikar preveč ne hvalimo s pridobitvami moderne znanosti. Male mravlje so že kdaj pred nami znale do konca izrabiti celulozo. Vse njihovo življenje temelji na njej. Iz celuloze si grade hiše, ceste, orožje. In celo tako daleč gredo v svoji kemiji, da znajo izkoriščati celo svoje prebavne sokove. Tako daleč mi ljudje še dolgo ne bomo!

BEDAK FLORIJAN

NAPISAL F. WALLISCH

Čudite se, da v svojem domu trpim bedaka, kakršen je naš Florijan. Če vam hočem po pravici povedati, moram priznati, da sem ga obdržal v službi iz hvaležnosti. Da boste to bolje razumeli, vam bom povedal svojo zgodbo.

Nekako pred tridesetimi leti sem bil še novopečen doktor prava. Moj akademski naslov je bil pa tudi vse: bil sem siromašen ko cerkvena miš. Niti najmanjšega upanja nisem imel, da bi postal odvetnik ali sodnik, ali da bi si lahko izbral kateri koli sebi primeren poklic, v katerem bi mogel s pridom uporabiti svoje znanje. Tedaj je muhasta usoda hotela, da sem se zaljubil v edino hčer nekega bogatega graščaka. Dekletu je bilo ime Stella, stanovala je pa s svojim očetom na graščini. Njen oče — sicer nočem nič slabega o njem povedati — a verjamete mi lahko, da ni bil nič kaj ljubezniv človek. Njegovi ženi, ki mu je lepega dne ušla, ker ni mogla več prenašati njegove surovosti, je vsakdo, kdor ga je poznal, prav lahko to dejanje oprostil.

Ko je zaslutil, da se pletejo med menoj in njegovo hčerjo nežne ljubezenske vezi, je skorajda pobesnel. Prepovedal je Stelli, da bi se vozila v mesto, kjer sva se doslej lahko sestajala, in ji ni dovolil, da bi si dopisovala z menoj. »Svojega edinega otroka nisem vzredil za takšnega nimaniča in lovca na dolo!« je razgrajal.

Oba s Stello sva bila tedaj še zelo mlada — in v primeri z današnjo mladino — strašno staromodna. Stella ni udarila po mizi, vzela plašč in rokavice in odšla zdoma, kakor bi morda današnje moderno dekle storilo v njenem primeru, temveč se je brez upora pokorila svojemu očetu. Ubogala je in čakala, da ji poči srce.

Tudi jaz se nisem nič bolje izkazal. Edino kar sem pametno storil, je bilo, da sem se iz mesta preselil v vasico, ki je ležala najbliže graščini. Saj sem imel dovolj časa.

Nihče z graščine ni vedel, da sem v bližini. Pa tudi jaz nisem vedel, kaj se godi tam gori. Tudi tega nisem vedel, da se je prav tiste dni Stellin oče odpeljal v mesto po opravkih. Svoje hčere seveda ni vzel s seboj, ker se je bal, da bi se v mestu srečala z menoj.

Stella je med očetovo odsotnostjo zbolela. Bila je sicer samo nekoliko prehlajena, a gospodinja Ema, ki je med graščakovo odsotnostjo za vse odgovarjala, se je silno prestrašila. Ker je bila pred dnevi od vaščanov izvedela, da se je v vasi naselil neki doktor, se je odločila, da bo poslala ponj. Prej so morali zmerom po zdravnika v bližnji trg.

Zdaj se prične Florijanova vloga v mojem življenju. Tedaj je bil mlad, neumen hlapec, a po drugi strani vendar tudi prekanjen, kakor je še danes.

Ema ga je poklicala k sebi in mu dejala: »Pred dnevi je prišel v našo vas neki doktor. Teci tja dol in mu reci, naj takoj pride k naši gospodični. Ali si me razumel?«

Florijan je bil tega naročila zelo vesel. Se bo vsaj malo razvedril. Vsakdanjega dela v gradu je bil že do grla sit. Umil si je roke, oblekel jopič in odšel.

Ko je prišel do vaške krčme, so ga noge kar same zanesle vanjo. Vstopil je in naročil šilce žganja. Tisti trenutek sem tudi jaz sedel v sobi. Spominjam se tega dne, kakor da bi bil včerajšnji. Gostilničar me je vprašal: »Ali ga prinesem še četrt, gospod doktor?«

Florijan, ki je ravno nagnil svoje šilce žganja k ustom, je pri teh besedah skočil pokonci.

»Oprostite, ali ste vi gospod doktor?« me je vprašal, ko je pristopil k moji mizi.

Prikimal sem.

»Potem stopite urno z menoj na grad. Poslali so me po vas.«

Skočil sem pokonci. Od razburjenja, začudenja in sreče sem bil ves zmeden. Torej je Stella le omehčala očetovo trmo. Celo na grad me kličejo — tega niti v najdrznejših sanjah nisem upal.

Brž sem si posadil na glavo klobuk in odšel s Florijanom iz krčme. Brezmejno sem bil srečen.

Ko sva s hlapcem prišla v grad, me je sprejela neka stara dama. Pozneje sem izvedel, da je bila to gospodinja Ema. »Hvala Bogu, da ste tako hitro prišli, gospod doktor!« me je viharno pozdravila. »Res sreča, da vas je Florijan tako hitro našel.«

»Da, res srečno naključje,« sem dejal. »A kako ste vedeli, da sem v vasi?«

Nasmehnila se je. »Kaj takšnega se vendar hitro razve.«

Potem me je vodila po stopnicah navzgor. Od veselega pričakovanja so mi gorela lica. Stara dama je odprla neka vrata in me spustila v sobo. V postelji, ki je stala v kotu sobe, je ležala Stella. Ko sem vstopil, je skočila pokonci in zastrmela vame. Hotela je nekaj reči, toda usta so ji brez besed ostala odprta.

»Ali si bolna?« sem se prestrašil. »Torej si zato poslala pome? A zdi se mi, da ni nič hudega, samo nekoliko razburjena si videti.«

Zdajci je že stopila v sobo Ema. »Saj dovolite, da pridem bliže,« se je opravičevala. »Res ljubeznivo, da ste tako hitro prišli, gospod doktor. Kaj neki je naši mali gospodični?«

Tedaj sva oba s Stello na mah uganila, da je vsa ta komedija zasluga vrlega Florijana. Stella se je hitreje znašla ko jaz, saj je znano, da so ženske na splošno bolj prisebne ko moški.

»Zdaj nisem več bolna. Nič mi ne manjka!« je vzkliknila.

»Potem sploh ne bi bilo treba telefonirati gospodu,« je menila Ema.

»Ali si poklicala očeta?« Stella je prebledela, da bi človek res utegnil misliti, da je hudo bolna.

»Pravkar je prišel,« je zdajci vzkliknila Ema in že odhitela iz sobe. Slišala sva, kako je klicala po stopnicah: »Gospod, nič hudega ni. Gospod doktor je že pri njej!«

Trenutek nato so se vrata odprla in v sobo je stopil Stellin oče. Ko me je zagledal, je od presenečenja obstal na mestu in šele čez nekaj časa izdavil:

»Drznili ste si igrati vlogo zdravnika in prestopiti prag moje hiše — in ti si to prevaro —«. Dalje ni mogel. Spričo v nebo vpijočega zločina, kakršnega sva si drznila storiti midva s Stelo, mu je zmanjkalo besed, pa tudi njegova običajna nasrjenost je splahnela. Stopil je pred ogledalo in si pričel gladiti lase. Tedaj sva se s Stello na glas zasmejala.

»Saj vendar vidite, da ste mojo hčer kompromitirali!« je naposled brez moči zašepetal.

»Gospod graščak, res ne vem s čim,« sem mirno odvrnil.

Potem sem mu vse po pravici povedal. Seveda je hotel Florijana spoditi iz hiše. A jaz sem ga pregovoril.

Tako je Florijan ostal pri hiši. Pozneje, ko sem po smrti Stellinega očeta sam prevzel posestvo, se mu seveda odpovedi sploh ni bilo treba več bati. Tako je neumni Florijan ostal na graščini vse do danes in bo živel pri meni do svoje smrti. Neumnost je namreč včasih dar neba.

Kakšno starost dosežejo živali

Zanimivo je primerjati življenjsko dobo ljudi z življenjsko dobo živali. Indijski slon, ki je eden izmed najinteligentnejših živali, živi približno tako dolgo kakor človek. Vendar so pa tudi med njimi izjeme in se zgodi, da poseben eksemplar med njimi doseže tudi 150 let.

Afriški sloni ne dosežejo tako visoke starosti, kakor njihovi bratje v Indiji.

Kamela in žirafa žive približno po trideset let.

Medvedje žive navadno osemnaist do dvajset let, medtem ko leopardi, lisice in volkovi le redko dosežejo več ko deset let.

Zebre poginejo s šestnaistimi, nosorogi z dva in dvajsetimi, bivoli z dvajsetimi. Lev je v petem letu življenja na višku svojih moči; sicer pa povprečno živi petnaist let.

Tigri le redko žive več ko dvajset let. Seveda so pa tudi med njimi izjeme. Čim starejši so, tem raiši napadajo ljudi. Za lov na druge žrtve so namreč zaradi starosti že mani spretni ko v mladosti. Pri tej priložnosti omenimo še to, da lahko tiger v eni noči prehodi šestdeset do sedemdeset kilometrov.

Narava je usmiljena z živalmi. Le redko poginejo za kakšno boleznijo, temveč najpogosteje od starosti. Brž ko začutijo, da se jim bliža smrt, se zatečejo v samoten kraj ali tam v miru poginejo. Sicer pa smrti boi pri živalih nikdar ne traja dalj ko eno uro.

Tigri, medvedi in druge roparice se v smrtni uri zatečejo v brloge. Lovci pa vedo povedati o tako imenovanih pokopališčih slonov. Baje imajo debelokožci sredi divjine skupno pokopališče, kamor se odvlečejo, ko čutijo, da se jim bliža smrtna ura. Verietneje je pa, da v pričakovanju smrti zabredejo v reke in jezera. Vodo namreč ljubijo. Brž ko začutijo, da so jim dnevi šteti, počasi odlomastijo v vodo, kjer utonejo.

Raj na zemljevidu

V prejšnjih časih so bili celo znanstveniki trdno prepričani, da je raj nekje na zemlji, kje, o tem si seveda niso bili na jasnem. Na nekem zemljevidu iz desetega stoletja so na primer raj zarisali južno od Kavkaza med Črnim in Kaspiškim morjem.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
KLEIN
LJUBLJANA, Woltova 4

bila vlogo apaša in kmalu jo je kritika krstila za ‚najlepšega lopova Velike ceste'. Tisti čas se je zgodilo nekaj, kar se je moralo zgoditi. Gospod Porazzo, štiridesetleten milijonar, je ponudil Karolini mirno življenje v prelepi hiši, podaril ji je mnogo draguljev, sobarico Rozalijo in psa Blacka. Paco se je nekaj časa upiral toda ko mu je gospod Porazzo odrinil čedno vsotico, se je potolažil in se vrnil v Barcelono.

Karolina je imela zelo rada sobarico Rozalijo, dragulje, hišo in psa Blacka, toda prav nič ji ni bilo do gospoda Porazza. Nič čudnega, če ga je po dveh mesecih zapustila in se vrnila k svojemu Pacu v Barcelono. Z denarjem, ki ga je Paco izsilil iz Porazza, je postal solastnik kavarne ‚Kristal' v Barceloni. Kajpak se ni dolgo pomišljal in je kar hitro sprejel Karolino kot plesalko. Še prej ji je pa pobral vse dragulje in jo osušil do zadnjega beliča. Karolina se ni pritoževala. Dovolila je celo, da jo je žalil in pretepal. Vendar se je kmalu vse izpremenilo. Paco jo je pričel varati. Karolina je zato pobegnila v Oporto, kjer se je zaljubil vanjo mladi bogataš Manuel Domingo. Niej pa ni bilo dosti zanj. Zato se je Domingo odločil, da jo bo ugrabil. Karolini je bilo to tako všeč, da se je dala s sobarico in psom vred zapreti v prekrasen dvorec. Ta ljubezen je trajala nekaj mesecev. Karolina je živela sredi bajnega razkošja, zaljubljeni Domingo ji je poklanjal čudovita darila in ji skušal izpolniti sleherno, še tako bedasto in muhasto željo.

Ker je imela pa Karolina le prevelike zahteve, se je mladi milijonar naposled streznil in ohladil. Poklical je na pomoč stražnike, ki so mu nekoč pomagali ugrabiti lepo Nino, in jo je z njih pomočjo spravil v ječo, hkrati s sobarico in psom. Izza rešetk jo je rešil neki grof Firenzio, ki se je na vrat na nos zaljubil vanjo. Toda ta ljubezen je bila zelo kratka.

Ko je namreč tisti čas poslušala v operi ‚Rigoletto', se je zaljubila v baritonista, ki je na svojih srajcah nosil plemiški grb. Nini se je zdel nadvse zapeljiv, tako očarljiv, da se je poročila z njim in se odločila, da bo postala dobra žena. Toda ni še bilo konec medenega meseca, že sta se zakonca prav po južnjaško prepirala. Ti prepiri pa niso dolgo trajali, ker je Nina svojega baritonista prav tako hitro zapustila, kakor se je bila zaljubila vanj. Ohranila si je pa njegov zvočni plemiški naslov in se odločila za naivečjo pustolovščino tistega časa, za osvojitev Francije.

Pričela je pri Marseillu. Dobila je stanovanje pri gospe Lermini, ženi ravnatelja lista ‚Le Bavard'. Takoi drugi dan se je jela grofica Otero sprehajati po promenadi. Že po nekaj tednih je doživel okrai, kjer je stanovala lepa ciganska grofica, velika presenečenja. Mestni doni Juani so se jeli potegovati za naklonjenost lepe Španke, mestna dekleta so pa sklenila zaroto proti njei. Gospodična Carmen je v kavarni grozila Nini z dolgo iglo, ki jo je potegnila s klobuka, gospodična Odette se je pa zaklela, da jo bo polila z vitriolom. Karolina se je ta čas naučila francoskega južnjaškega narečja in nekoliko francoskih pesmi, tako da se je lahko preselila v Pariz in se umaknila sovražnicam iz Marseilla.

Tisti čas so v Parizu vladale lepotice Marion de Lormova, Berthe de Lucignyjeva, Irma de Montignyjeva, Emilienne d'Alençonova, nad vsemi je pa kraljevala Diana de Chandelova. Nina je v Parizu spet morala spoznati revščino, seznaniti se je morala z zakotnimi ulicami in s sitnimi gospodinjami, ki so jo večno nadlegovale s stanarino, s kletnimi in podstrešnimi stanovanji. Vendar je lepa Nina dokazala, da je še zmerom lepa, mlada in podjetna. Spet je poletela z dna v čudoviti sijaj tedanje pariške družbe.

Lepega dne je srečala na ulici gospoda Pompeja, Italijana, ki je bil velik prijatelj njenega očeta in razen tega bogat trgovec. Pompejev prijatelj je bil gledališki ravnatelj Boron. Ta se je odločil, da bo poveril lepi Nini vlogo v ‚Grand-Vefouru', kjer je morala plesati tango. To je bilo leta 1889., tedaj ko so pričeli evropski meščani plesati ta sanjavi, sentimentalni ples. Spremljali so jih lažni Španci na slabih kitarah. Nina je kot prava Španka naredila izvrsten vtis. Takoi se je prikupila francoskim gledalcem, ki so znali ceniti njeno lepoto in njen plesni talent. In ko je po odigrani vlogi stopila v svojo oblačilnico, so jo že čakali mnogoštevilni šopki in še oboževalci povrhu. Posebno ji je pihal na srce gospod Gaston Calmett, bogat in vpliven Parižan. Nina je sprejela vse, kar ji je nudila usoda. Branila se ni celo prelepe hiše, ki jo je nekoč imela Diana de Chandelova in ji jo je zdaj kupil radodarni Calmette.

Lepa Nina je kmalu postala popularna. V njeni hiši so se zbirali umetniki, literati, slikarji, pisatelji, še neznani pesniki, skratka bohemi. Vsi so jedli za isto mizo, ki je bila zmerom bogato obložena z izbranimi vini in jedmi. Na predsedniškem stolu je sedela lepa Nina in neomejeno kraljevala nad svojimi podaniki. Po navadi je nosila razkošno sinjo domačo haljo, ukrojeno tako, da so vsi njeni čari prišli do veljave. V njeni hiši je vsakdo počel, kar je hotel, klel, pel, pil, plesal ali spal.

Ninina slava je rasla in rasla. Ko je nastopala v ‚Figaroju' in v komediji ‚Cirque d'été', so jo francoski kritiki v zvezde kovali. Sam Bog vedi, koliko tisoč frankov so stali ti članki ubogega Calmetta...

Po nekaj burnih mesecih je Nina spoznala grofa Kessleria, ki jo je odpeljal v Ameriko, kjer je ponorel za njo ravnateli naivečjega newyorškega gledališča Jurges. Vsi Američani so tedaj nosili cvetlico ‚Maréchal-Niel', najljubši Ninin cvet.

Onkraj velike luže je ostala leto dni in ko se je vrnila, je prinesla s seboj dve precejšnji vrečici draguljev in 700.000 frankov. Teh sedem sto tisoč je meni nič tebi nič zaigrala neko noč v Monte-Carlu. Smehljaje se je zapustila igralnico in se odpeljala v Berlin, kjer jo je čakal baron Ollsreder s čekom za 400.000 frankov...

Njena življenjska pot je bila postlana z zlatom in lovorikami. Vse njeno življenje je bilo polno burnih doživetij, ljubezenskih spletk in razkošnega veselja. Nekega večera se je v nekem dunajskem hotelu pritožila, da je v jedilnici hladno. Takoi je prihitel hotelski ravnateli, noseč v rokah nov plašč iz srebrnih lisic, dar nekega neznanega gospoda za lepo plesalko. Neznanec se ji je pozneje predstavil: bil je knez Belme in ji je v dokaz svojega občudovanja poklonil biserno ovratnico cesarice Evgenije.

Po gledališčih so ji ljudje metali pred noge listnice, neki romunski knez se je celo ustrelil, ker ga ni uslišala. V Bukarešti so jo krstili za ‚boginjo razkošja'. Neko noč je Nina po večerji odprla hišna vrata in plesala bosa na trgu, pokritem s snegom. Bila je v tenčični plesni obleki. Meščani so hiteli na okna v spalnih srajcah in ji ploskali takt. Drugi dan je bilo vol Bukarešte prehlajene in po posteljah. Nina je bila pa prav tako živa in zdrava, kakor da ni bila plesala skoraj naga pri —20° C.

Po vseh teh doživljajih je bila Nina nedvomno zrela za Rusijo. V Moskvo jo je povabil knez Peter, prijatelj velikega vojvode Aleksandra, ki jo je bil spoznal v Parizu.

»Pričakujem vas, Ninočka,« ji je brzojavil knez Peter. »Obsul vas bom z dragulji. Uničite me, toda vseeno pridite!«

In Nina je prišla. K slavnostni večerji se je dala prinesti na srebrnem krožniku, ki so ga nosili štirje stasiti kozaki. Spredaj je pa korakal poveljnik carske straže. Lepa Nina je ležala na krožniku, ogrnjena v prozorne tenčice...

Veliki vojvoda se je na prvi pogled zaljubil vanjo. Ugrabil jo je iz hotela, kjer je stanovala, in jo dal zapreti v svojo razkošno palačo. Nina pa ni vzdržala kot ujetnica; skočila je skozi okno in ušla. Ker je bosa tekla po snegu, je dobila pljučnico in se je morala takoi vrniti na Francosko. Celo za žensko, kakršna je bila ‚la belle Otero', je bila ruska orgija prehuda.

Da bi si popravila nekoliko omajani finančni položaj, je »la belle Otero« odpotovala iz Francije na Angleško. Tam je sprejela predlog nekega zapetera Angleža, da ji kupi vilo na Elizejskih poljanah in ji pokloni osemnaist služabnikov, če mu ostane zvesta. Ko je francoski baron Chenedollé izvedel to novico, se je ubil. Hladni angleški plemič, po imenu Palbitt, je tedaj Nino krstil za ‚Suicidal Sireno' (samomorilno sireno).

Kmalu se je Nina izneverila svojemu Angležu in je odpotovala spet v Rusijo. Tam je spoznala Rasputina, ki ji je poklonil 500 rubljev, kar je pri njegovi skoposti že nekaj pomenilo.

Zadnja poglavja Nininega burnega življenja postajajo vse mani romantična. Ko se je približala svetovna vojna, se je Otero že nekoliko odebelila. Nič več ni imela tako vitkega stasa, nič več tako prožnih nartov. Vse mani jo je zanimala ljubezen, vse mani se je posvečala ljubezenskim dogodivščinam, temveč je raiši nosila široke, ohlapne obleke brez steznika. Nato se je začela svetovna vojna, ki je zasenčila Ninino slavo. Po vojni se je pa Nina na cesti ponesrečila in je morala več mesecev ostati v postelji.

Čeprav je izgubila velik del svojega premoženja, naloženega po ruskih bankah, je bila Nina še zmerom zelo bogata. Ko je ozdravela, se je pripravljala, da bo spet nastopala v gledališčih, toda morala je spoznati, da se je ta čas svet zelo izpremenil. Spoznala je to in se sprijaznila z usodo. Umaknila se je v svojo razkošno vilo na Sinji obali, kjer se je počasi starala kot vdova angleškega ministrskega predsednika. Dosegla je, da jo je svet pozabil, dosegla tako temeljito, da nas je šele njena smrt spomnila, da je kdaj živela.

ZGODBA O IBRAHIMOVEM OSLU

NAPISAL ARMAND v. ELTCHIAN

»Alah je velik!« je zamišljeno vzkliknil berač Sidi Alkir in Jusef Ben Iškar, njegov tovariš, ki je poleg njega sedel na kamnu ob vrtnem obzidku, mu je z vzdihom pritrdil.

Naslednji trenutek je prišla mimo družba veselih turistov in oba berača sta iztegnila roke in prosila miloščine. A tujci se zanju še zmenili niso in so, ne da bi jima dali miloščine, odšli dalje.

»Sodrga!« je zagodrnjal Sidi in zaničljivo pljunil. »Samo poglej, kako Alah osrečuje te pse. Lepo so oblečeni in ničesar ne pogrešajo, medtem ko mi pravoverni živimo v siromaštvu. Ali ne bi bilo boljše, da bi tudi midva obrnila naši veri hrbet?«

»Dvomim,« je menil drugi. »Gotovo bo te tujce zadela pravična kazen in nikdar ne bodo videli raja. A glej,« je šepetaje nadaljeval Jusef Ben Iškar, »tam prihaja osel, tega bi si lahko prilastila!«

Naslednji trenutek se je izza vrtnega obzidka prikazala častitljiva glava krošnjarja Ibrahima. Mož je počasi in s sklonjeno glavo stopal pred svojim oslom in se zdel na moč zamišljen. Žival je lagodno stopala za njim.

Ubogi starec še zdaleč ni slutil, kakšen peklenski načrt sta pravkar skovala berača. Domenila sta se bila, kako bosta starcu ukradla osla, ga odpeljala na trg, prodala in se naposled sešla pred mošejo, kjer si bosta denar po bratovsko razdelila.

Jusef se je počasi splazil k oslu, mu previdno snel vrv s povodca in vtaknil svojo glavo v zanko; Sidi, ki je stal za njim, je osla urno odvedel...

Ibrahim je še zmerom nič hudega ne sluteč, počasi stopal dalje.

»Hi!« je zdajci zakričal krošnjar, ki se mu je zdelo, da osel le preveč zaostaja. Da bi bolj zaleglo, je žival ošvrknil z bičem.

»Au! Boli me!« je jokavo vzkliknil Jusef.

Starec se je obrnil in na svoje veliko začudenje ugotovil, da vodi na povodcu človeka, ne pa svojega sivca.

»Kje je moj osel?« je grozeče vprašal.

»Saj sem vendar jaz tvoj osel!« mu je odgovoril Jusef.

»Lažnivec!« ga je nahrulil krošnjar. »Ali me misliš za norca imeti?«

»Ali sem res spet človek, kakršen si ti?« je pritajeno vprašal Jusef.

»Kakor gotovo pred teboj stojim,« mu je potrdil Ibrahim.

Tedaj je starec zagledal čuden prizor. Človek, ki ga je vodil na povodcu, se je vrgel na tla, prevračal kozolce, se valjal po travi in ves srečen vzklikal:

»Hvala Alahu, da me je rešil zle čarovnije!«

»Kaj pomenijo te besede?« se je prestrašil Ibrahim. »Ali morda nisi bil zmerom človek, kakor si zdaj?«

»Prav gotovo, gospod,« je odgovoril Jusef. »Poslušaj mojo zgodbo, potem boš vse razumel:

Svojemu očetu, čigar edini sin sem, sem s pijančevanjem zadal mnogo skrbi in žalosti. Često sem sklenil, da se bom poboljšal, a sem vselej spet podlegel svoji slabosti in pijančeval dalje. Naposled me je Alah kaznoval in me spremenil v osla. Ti si me prvi kupil. Ali mi zdaj verjameš?«

Ibrahim ni prav nič dvomil v resničnost Jusefovih besed. Sicer si pa drugače ni mogel pojasniti nenadnega oslovega izginotja...

»Naj bo že kakor koli,« je naposled dejal. »Priznati moraš, da sem bil zmerom dober s teboj. Ali ne?«

»Narobe,« je oporekal prebrisanec, »zelo slabo se mi je godilo pri tebi. Dajal si mi premalo krme, poleg tega si me pa še po nepotrebnem pretepal. Če bi vse to povedal na sejmu...«

»Tega vendar ne boš storil!« je prestrašeno vzkliknil starec. »Če je res tako, kakor trdiš, ti bom dal odškodnino. Tu, vzemi!«

Krošnjar je odprl denarnico, vzel iz nje dva zlatnika in ju pomolil Jusefu.

»Zdaj pa pojdi in pazi, da te spet ne premoti slabost in te Alah znova ne spremeni v osla!«

Jusef Bel Iškar je vzel denar in zatrdno obljubil, da se bo poboljšal. Potem je odhitel naravnost proti mošeji...

Ibrahim je še dolgo premišljeval o tem čudnem doživljaju in naposled vdano zašepetal: »Neskončna je Alahova moč!«

Ko je čez dve uri prispel v mesto, je najprej odšel v bazar in vsem svojim prijateljem in znancem pripovedoval o čudežu z oslom. Šele čez čas se je zavedel, da je ostal brez osla in da mora zdaj kupiti drugega. Pričel je milo jadikovati. Njegovi znanci so se ga naposled usmilili, zbrali precej denarja in mu tako pomagali do novega osla.

Pololažen je Ibrahim nato odšel na trg, da bi si kupil novega sivca. Videl je dosti kamel in oslov, a na vsaki živali je našel kakšno napako. Naposled je le zagledal dolgoušca, ki mu je ugajal. Ko si ga je pa pobliže ogledal, je stopil korak nazaj in presenečeno vzkliknil: »Pri prerokovi bradi! Če ne bi bil sam videl, kako se je moj osel spremenil v človeka, bi stavil tisoč piastrov, da stoji pred menoj moj prejšnji sivec.«

A zdelo se je, da je tudi osel spoznal svojega gospodarja. Kimal je z glavo, vohljal okrog njegovega plašča in tako izražal svoje veselje.

»Torej si res ti in se nisem zmotil!« se mu je zarogal Ibrahim. »Rad bi, da bi te spet kupil, kajne? A motiš se, prijatelj! Nikakršnega opravka nočem več imeti s teboj. Po vsem videzu si spet podlegel svoji slabosti, nepoboljšljivi pijanec! Vedi: rajši te vidim, kako se pečeš v peklenskem ognju, kakor da bi te še kdaj kupil. Ničvrednež si, da mu ga ni para!«

Po teh besedah je Ibrahim Mulaj Hasan dostojanstveno pogladil gube na svojem oblačilu in kolikor so ga noge nesle, odhitel na drugi konec trga, da bi bil čim dalje od nesrečneža, ki se je v oslovi koži že vdrugič moral pokoriti za svoj greh.

Nenavadna vojna tehnika

Vojni tehnik Walter de Milimete je leta 1326. priporočal za bojevanje prav nenavadno vojno tehniko, in sicer čebele.

Predlagal je gradnjo ogromnih mlinov na veter, ki naj bi na krilih svojih vetrnic nosile panje. Te panje bi lučali mlinj v sovražno bojno črto. Razkačene čebele bi gotovo srdito napadle vojake, jih opikale in onemogočile za boj.

Vojaški strokovnjaki so pa Milimetov predlog najbrže soglasno odklonili, zakaj doslej ni znano, da bi se kakšna armada borila s tem živim ‚orožjem'.

Prvi vodovod v Berlinu

Leta 1572. so v Berlinu gradili prvi vodovod in polagali prve vodovodne cevi. Zanimivo je, da te cevi niso bile železne, temveč lesene. Kajpak jih je voda kmalu izlizala, tako da so jele puščati. Šele pozneje so spoznali graditelji napako in so lesene cevi zamenjali z železnimi.

Japonska pokopališča so precej podobna našim, samo da so spomeniki višji in popisani z raznimi domoljubnimi stihi. Japonci svoje pokojne časte prav tako ali še bolj kakor žive, zato jim o praznikih prinašajo na grobove hrane, mesa, riža in čaja, da jim izkažejo svojo pozornost

Ljubi otroci!

Gotovo se še spomnite Arifa, ki je tako vztrajno iskal svojo srečo. Zdaj vas bo spet obiskal v našem listu, v prelepi pravljici iz tisoč in ene noči

»ARIF NAJDE FARIDO«

V tej pravljici se boste upravičeno čudili drznim Arifovim dogodivščinam, spremljali ga boste na njegovi dolgi poti, kdaj pa kdaj vam bo ob nevarnostih zastal dih, in oddahnili se boste, ko se bo spet srečno izmazal. Pravljica

»ARIF NAJDE FARIDO«

bo razveselila vas in vaše male tovariše. Opozorite torej svoje starše in svoje prijateljčke, da bo pričela izhajati že v prihodnji številki našega lista

»DRUŽINSKI TEDNIK«

KRIŽANKA

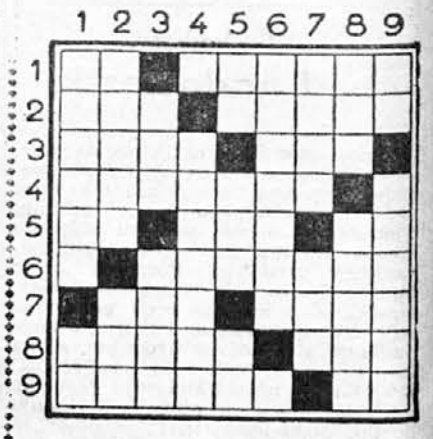

Pomen besed

Vodoravno: 1. predlog; umeter preliv. 2. pregovor; jed. 3. reka na Španskem; glina. 4. časopis, ki se zavzema za določeno smer. 5. cerkvena kratica; osebni zaimek; začetek in konec starega vojaka. 6. slovnični pojem. 7. število; konec molitve. 8. kovinski glas; žensko krstno ime. 9. tropičen sad; kvarta.

Navpično: 1. država v USA; kemijski znak precej težke kovine. 2. del drevesa; del sobe. 3. ptičji glas; simbol zdravja. 4. del voza. 5. grška črka; star veznik; začetek in konec dišavne rastline. 6. žensko krstno ime. 7. trgovski izraz; jezikovna označba slehernega bitja in stvari. 8. del obraza; gorečnost. 9. veznik; južnoameriška rastlina in sad.

ŠAH

Problem št. 264

Sestavil M. M. Barulin

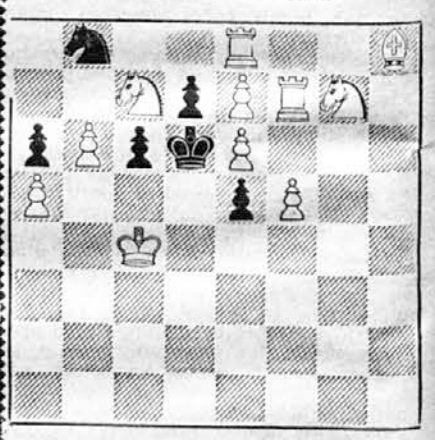

Beli: Kc4; Te8; f7; Lh8; Sc7, g7; Pa5, b6, c7, e6, f5. (11)
Črni: Kd6; Sb8; Pa6, c6, d7, e5. (6)

Mat v 2 potezah.

Rešitev križanke iz prejšnje številke

Vodoravno: 1. ceremonija. 2. I—k (Irak), Laze, as. 3. vitel, pir. 4. Ipek, pismo. 5. lašte, stil. 6. Črnomelj. 7. za, ihté, A. E. (Andrej Einspieler). 8. Aneki, no. 9. Corap, obla. 10. jde, islas. (= otoki). 11. jedrnatost. 12. anatom, ko. — Navpično: 1. civilizacija. 2. ekipa, anoden. 3. teše, čreda. 4. elektrika, rt. 5. Mal, en hlp, no. 6. oz. (oziroma, ali, to se pravi, odnosno), ot (ot-ok), iam. 7. nepismenost. 8. iste, oblok. 9. Jarmila, laso. 10. as, olje-mast.

REŠITEV PROBLEMA ŠT. 263.

1. Df8, grozi. 2. Ke6 in 3. D×f5 mat. 1. . . . Tc1, da bi se ubranil s Tf1. 2. Dh6! in črni je presenetljivo v nujnici, ki ga takoj spravi v grob. 1. . . Tc5. 2. D×c5 in mat.

Kako praznujejo na Kitajskem Silvestrovo

Izmed vseh civiliziranih narodov na svetu Kitajci najboli slovesno praznujejo Silvestrovo. Vendar se ne zadovolje samo z večerom in nočjo pred novim letom, temveč začno praznovati zadnji dan v letu že zgodaj zjutraj, potem pa veseljačijo vse do drugega dne. V mnogih krajih jim pa celo to ni zadosti in prirejajo posamezne celo več dni zapovrstjo. Včasih praznujejo še ves teden po novem letu.

Poslednji dan v letu dostojno proslavi na Kitajskem staro in mlado, bogato in siromašno. Ubožne družine varčujejo vse leto, samo da ta dan lahko prirede pojedino. Na ta dan so gledališča ves dan odprta in se predstave nenehoma vrste druga za drugo. Kitajec se udeleži teh iger z vso družino, pogosto vzameio matere s seboj tudi dojenčke. Ker presede često po ves dan v gledališču, prineso hrano kar s seboj.

Drugi del prebivalstva, torej tisti, ki ne sede v gledališčih, pa prirejajo sprevode po cestah in z veseljačenjem in plesom proslavljajo zadnji dan v letu. S seboj prineso velikanske papirnate zmaje in jih z neznanskim vriščem in odobravanjem spuščajo z vrvi. Čim više se vzpne papirnati zmaj, tem zadovoljnejša je množica. Babjeverni namreč trde, da je od zmajevega poleta odvisna riževa letina. Čim više vzleti zmaj, tem boljša bo letina.

Kitajec ta dan ne sedi doma, temveč odide na cesto in tam v skupinah prireja gostije in veseljačenja. Seveda za to priložnost ne manika raznovrstnih pisanih mask, ki jih povsod, koder se prikažejo, spremlja z vriščem in hrupom.

Koliko je stara »mati zemlja«

Geologi so iz radioaktivnih okamenin izračunali, da je naša zemlja stara 1.725.000.000 let.

V zlati kletki

* LJUBEZENSKI ROMAN DANAŠNJEGA DEKLETA *

Howard jo je nežno pobožal po roki.

»Pomiri se, to zadevo bom že jaz uredil zate.«

Obrnil se je k uradnikoma: »Ali nam bi naposled vendar že razložili, za kaj prav za prav gre?« je zlovoljno vprašal.

»Videla sva jahto, kako je pristala ob tem pomolu,« je pričel eden izmed uradnikov. »Pozneje sva stopila sem dol, da bi si jo pobliže ogledala. Ko sva prišla bliže, sva opazila, da razkladajo z ladje neki tovor in da ga nakladajo v tovorni avto. To se nama je zazdelo sumljivo. Priplazila sva se bliže in videla, za kaj gre. Možje, ki so to počeli, so se potajili, kakor da ne slišijo najinih klicov. Tedaj sem streljal. Takoj so splezali na avtomobile — bili so trije — in se odpeljali. Spet sem streljal, toda bilo je že pretemno. Najbrže so bili pravkar končali, zakaj na ladji ni bilo ničesar več. Žive duše ni bilo več tam. Torej,« je končal, »kdo je odgovoren, da so to robo iztovorili?«

Trenutek je bilo vse tiho.

»Česa takšnega še svoj živ dan nisem slišala,« je vzkliknila Mrs. van Bouldnova ogorčeno. »Ta dva človeka govorita z nami, kakor bi bili gangstri!«

»Mislim, da sem jaz za to odgovorna,« se je tedaj vmešala Dafna. »Vsekako je jahta moja last. Kdo mi je alkohol vtihotapil na krov, pač ne vem.«

»Kako vam je ime, prosim?« je vprašal uradnik.

»Govorite z vojvodinjo Mayflowersko,« jo je prehitel Howard. »Angležinja je, ladja plove pod angleško zastavo in z angleškim moštvom. Saj to drži?« se je obrnil h kapitanu.

»Ne čisto,« je odvrnil kapitan. »Za to vožnjo sem si moral priskrbeti štiri nove može — enega strojnika in tri kurjače. Moje moštvo je na dopustu, ker smo pa odrinili tako na lepem, nisem mogel vseh dobiti.«

»Ali veste kaj natančnejšega o teh ljudeh?« je vprašal Howard.

»Njihove listine so bile v redu,« je izjavil kapitan. »In to je bilo vse, kar me je zanimalo.«

Mr. Howard se je obrnil k uradnikoma.

»Najbrže so tihotapci alkohola tako vtihotapili na ladjo svojo robo. Kajpak vojvodinja ni prav nič kriva. Še pojma ni imela, kaj se je za njenim hrbtom godilo.«

Obrnil se je k ostalim in zlovoljno nadaljeval: »Res je neprijetno, da se kaj takšnega lahko zgodi v civilizirani deželi. Ni čudno, če se nam tujci smejejo...«

»In kje je ostalo moštvo?« je vprašal uradnik. »Žive duše ni na krovu.«

»Tega ne morem razumeti,« je vzkliknil kapitan in stopil k vratom.

»Kam pa greste?« je ostro vprašal uradnik.

»Gledat, kaj se tu doli godi. Saj lahko eden izmed vaju z menoj gre — če želite.«

Res je eden izmed uradnikov odšel s kapitanom, drugi se je po obrnil h gostom, rekoč:

»Prosil bi vas za imena in naslove. Preiskati moramo to zadevo.«

»Še na misel mi ne pride, da bi vam povedala svoje ime,« je vsa besna vzkliknila Mrs. van Bouldnova. »Prav nič me ne mika, da bi me že jutri v zvezi s to zadevo vlačili po časopisih. Kje je Schuyler?« Zaman se je ozirala po svojem možu.

»Kako strašno!« je vzkliknila Dafna. »Kaj takšnega se na Angleškem nikoli ne bi moglo zgoditi!«

Čutila je, kako se ji tresejo kolena. Preiskava! To pomeni, da bo vse prišlo na dan. Ugotovili bodo, da za vso zadevo tiči Parker. Ugotovili bodo, da jo je plačal za sodelovanje pri tihotapstvu — in končala bo v zaporu. Bila je vsa zmedena in ni vedela, kaj naj stori. Najboljše bo, da še nadalje igra naivko.

Kapitan in uradnik sta se vrnila, vodeč s seboj nekega moža.

»Moji fantje so vsi spodaj,« je ponosno dejal kapitan. »Ta kurjač bo podal izjavo.«

»Kar rad,« je vzkliknil kurjač, zavedajoč se svoje važnosti. »Ko je gospoda odšla na suho, smo se malo odpočili. Vsi nismo mogli na kopno, to je jasno ko beli dan. Fantje so vedeli, da smo na Long-Islandu, in kajpak jih je srbelo, da bi si malo ogledali to imenitnost. Tedaj je prišel Karlos in je rekel...«

»Kdo je prišel, kdo, prosim?« je vprašal uradnik.

»Karlos, španski strojnik, ki je prišel na ladjo v Newyorku. Rekel nam je, da bodo on in trije drugi ostali na ladji in da gremo lahko mirne duše vsi drugi na suho. Prijetni dečki, res, že v Nassauu so tako organizirali, da smo šli lahko vsi hkrati na suho. Rekli so nam, da poznajo Long-Island kakor lastni žep.«

»Vidite?« je zmagoslavno vzkliknil Howard in se obrnil k uradnikoma. Dafna se je olajšana oddahnila, občudujoč na tihem tega zgovornega Parkerjevega pajdaša.

»Zdaj je vse jasno,« je razlagal Howard. »Moštvo, ki je v Newyorku prišlo na ladjo, je bilo v službi nekega tihotapca z alkoholom. Vtihotapili so robo na ladjo, ne da bi bili drugi kaj opazili. In prav tako so jo tudi iztovorili. Nihče prav za prav ni kriv. In vojvodinja najmanj. Mi prav tako kakor vi nismo vedeli, da vozimo alkohol.«

»Vseeno moramo to zadevo preiskati,« je trmasto vztrajal uradnik.

»Reči moram, da sem bil nad Long-Islandom razočaran,« je nadaljeval kurjač. »In ko smo se vrnili, smo zaslišali streljanje. Pohiteli smo, toda ko smo prišli bliže, nismo ničesar sumljivega opazili. Nobenega človeka ni bilo, nič, prav nič — dokler nas kapitan in tale nista prišla izpraševat.«

»Najboljše je, če pustite zadevo lepo pri miru,« je predlagal Howard. »Prav neprijetna dogodivščina, ki je nihče ni mogel prevideti. Žal mi je, da se je moralo to zgoditi prav na tvoji jahti, ljuba moja,« se je obrnil k Dafni.

»Da, to je najbolj fantastična dogodivščina, kar sem jih kdaj slišala. Na Angleškem se kaj takšnega nikoli ne bi moglo zgoditi. Ali res ne znate krotiti svojega podzemlja?«

»Zadevo bomo raziskali,« je ponovil uradnik. »Zapisati si moram imena in naslove vseh udeležencev te vožnje.«

»To je smešno!« se je razburjala Mrs. van Bouldnova. »Moje ime v zvezi s to klavrno zadevo! Kje je Schuyler?« Spet se je vsa obupana ozirala po svojem možu in ga naposled izsledila v globokem naslanjaču ob oknu. Spal je. Vsa divja ga je zbudila. Mr. van Boulden je bil popil nekaj več, kakor je prenesel, in si je zato takoj po večerji poiskal to zavetje. Še slutil ni, kakšno razburjenje je ta čas preživela njegova boljša polovica. Mrs. van Bouldnova mu je kar se da hitro razložila, za kaj gre.

»Neumnost,« je vzkliknil Mr. van Boulden. »Kje je ta človek?«

Vstal je in si nekam negotovo krčil pot med gosti. Naposled je kakor gora obstal pred uradnikoma in ju strmo premeril od nog do glave.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo, Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Zdaj je prepozno po toči zvoniti,« je začel. »Prepozno, razumeta? Zakaj jih pa nista ujela? He — prosim, odgovorita mi na to vprašanje. Zakaj pa imata obalno stražo, he? Da stražita obalo, kajne? Da preprečita takšno tihotapstvo, kajne? Vidva ga pa nista preprečila, temveč sta dopustila, da so zločinci pobegnili. To je huda zadeva. Moral jo bom dalje javiti. Zelo neprijetno. Poskrbeti bom moral, da vas bodo odpustili iz te odgovorne službe — vaju oba!« Obrnil se je in odhlačal k svojemu naslanjaču, da bi v miru dalje spal.

Oba uradnika sta dolgih obrazov presenečeno strmela predse.

»Vidita, zdaj pa imata, kar sta iskala,« je vzkliknil Mr. Chuck Townsend. »Javil bo zadevo dalje. Vpliven mož je — pri poslednjih volitvah je prišel v senat — pozna vse ljudi. Preneumno, da sta se mu tako zamerila.«

Uradnika sta še zmerom prestrašeno molčala.

»Saj ima pa tudi prav,« je nadaljeval Mr. Townsend. »Zanemarila sta svojo dolžnost. Morala bi te ljudi aretirati. Zato sta pač tukaj.«

»Kako naj pa veva...« je pričel eden izmed uradnikov.

»Tako je!« ga je prekinil Mr. Townsend. »Nihče izmed nas ni mogel ničesar slutiti. Vidva pa — vaju vendar zato plačujejo, da izvohata takšne ljudi. Kajpak, pravita, da prav tako nista ničesar vedela kakor mi. Imela sta pač smolo. Vendar ne gre za to, temveč za to, da nista izpolnila svoje dolžnosti.«

»O, strašno!« je vzkliknila Dafna. »Ali imata družino?« je vprašala oba uradnika.

Da, imata družino, sta oba odgovorila.

»Le pomislite, kako bridko, da bodo morali nedolžni otročički trpeti, ker sta ta dva moža zagrešila malenkostno napako. Ali ni mogoče to pot pogledati skozi prste? Če Mr. van Boulden ne bo zadeve sporočil dalje, bo vse v redu in nihče ne bo ničesar izvedel.«

»Vprašal bom Mr. van Bouldna,« je dejal Mr. Townsend. »Strog in pravičen človek je.«

S težavo je zbudil spečega van Bouldna. Čez nekaj minut se je vrnil k uradnikoma, ki sta kakor pobita čakala svoje obsodbe.

»Ker se je vojvodinja zavzela za vaju, bo Mr. van Boulden to pot pogledal skozi prste,« je dejal. »Vendar izpolnjujte v bodoče svojo dolžnost nekoliko vestneje.«

Možaka sta zmedena stopila k Dafni, se ji v nekaj besedah zahvalila in odšla. Dafna se je olajšano oddahnila v spoznanju, da je že vdrugič kakor po čudežnem naključju ušla roki pravice.

XIII

Vsi veliki ameriški časopisi so priobčili novico o bližnji poroki lepe vojvodinje Mayflowerske z znanim finančnikom Harryjem Howardom. Kmalu je bil Dafnin obraz newyorškim bralcem tako znan kakor obraz katere koli slovite filmske zvezde.

Ljudje so se jeli zanimati zanjo. Frank Conners ni še ničesar slišal o njej, dokler si ni tisti večer iskal v podzemeljski železnici na Lexingtonski Aveniji prostorček, kjer bi lahko prespal noč. Prišel je bil precej pozno, vsa dobra mesta so bila že ‚oddana'. Romal je med vrstami spečih, pokritih s časopisnim papirjem, in si iskal primerno gnezdece, ko je njegovo pozornost pritegnil Dafnin ljubki obraz, smehljajoč se mu s trebuha nekega debelega, umazanega potepuha. Frank se je sklonil in pogledal, kdo je smehljajoča se lepotica.

Bral je, da je to vojvodinja Mayflowerska in da se je bila pred kratkim zaročila z uglednim in bogatim finančnikom Mr. Howardom. Bral je tudi, da stanuje v hotelu ‚Ambassadorju'. Nekaj trenutkov se je obotavljal, nato je pa previdno odtrgal njeno sliko s trebuha spečega, jo skrbno zganil in vtaknil v žep. Na lepem mu ni bilo več do spanja. Odtaval je proti izhodu in odšel na 20. cesto, z namenom, da poišče svojega tovariša Johnyja Fowlerja, starega znanca, s katerim je že večkrat skupaj ‚delal'...

Tudi Mark tisto noč ni dobro spal. Nemirno se je premetaval po postelji in ugibal, kaj naj stori z Dafno. Odločil se je, da jo bo poiskal, jo skušal pregovoriti, naj neha tako živeti, naj postane spet dostojen, pošten človek. Če ga ne bo ubogala, če ne bo izrabila te poslednje priložnosti, da se poboljša, je nikoli več ne bo pogledal. Ko je pa tisto popoldne koračil po Peti Aveniji, ga je zbodel v oči čudno znan obraz moža, ki je sedel v taksiju, stoječe pred neko drago trgovino s čevlji.

Mark je obstal, si možaka pobliže pogledal in nato pristopil k njemu.

»Hej, Frank,« je vzkliknil, »kdaj si pa prišel na svetlo?«

Mark je bil pred dvema letoma poročal za svoj časopis o Frankovem procesu. Frank je v poslednjem trenutku dokazal svoj alibi in je kakor po čudežu ušel smrti. Zdaj je bil obsedel svoje dve leti zapora. Njegovega pajdaša so pa usmrtili, ker se ni znal tako spretno ‚izmazati'.

Frank se je Marku v zadregi smehljal. Ves dan je bil že na lovu za to žensko, zdaj jo je naposled ujel pred to trgovino. Čakal jo je s taksijem, upajoč, da ga bo najela. Če bo pa Mark še dalje silil vanj, bo morda zamudil tudi to ugodno priložnost.

»Prejšnji teden,« je odvrnil. »Ali me ne moreš pustiti pri miru z mojo preteklostjo?«

Mark je začudeno dvignil obrvi.

»Ali si se odločil za pošteno delo, kaj?« je vprašal, ogledujoč si Frankov taksi. »Kdo je pa tvoj gospodar?«

»Oh, eden izmed gospodov, ki so venomer hodili v jetnišnico,« je mrmraje odgovoril Frank, ne da bi bil odmaknil oči od vhoda v trgovino s čevlji. »Usmiljen samaritan. Obljubil mi je delo, ko bom prišel iz jetnišnice, in zdaj me je vzel za šoferja. Zasebno podjetje.«

Mark je opazil, da je Frank nekam živčen, zato se je odločil, da bo ostal na preži.

»Dalje moram,« je dejal in mu ponudil roko. »Vendar ti čestitam, Frank, le tako naprej, morda boš kdaj priromal še do sodnika.«

In odšel je. Frank je napeto gledal za njim, toda ko je Mark zavil okrog prvega vogala, ne da bi se bil ozrl, si je olajšano oddahnil.

Mark je bil trdno prepričan, da se spet nekaj umazanega kuha. Na Dafno je bil čisto pozabil. Počasi se je vrnil, se pomešal med množico ljudi in ni odmaknil očesa od Frankovega avtomobila. To ‚zasebno podjetje' je bilo na moč sumljivo. Če bo izvohal kaj senzacionalnega, bo vsaj kos denarnim skrbem.

Zdajci je videl, kako je Frankov obraz zasijal. Videl je, kako je nekdanji kaznjenec vljudno odprl vrata svojega taksija, in ves presenečen je spoznal, da je [illegible] v av[illegible]dla Da[illegible].

Dalje prihodnjič

HUMOR

Čudovita zadeva

»Danes sem videla nekaj čudovitega,« pripoveduje Korenčkova gospa svoji prijateljici. »Spredaj kača, zadaj krokodil.«

»V živalskem vrtu?«

»Ne, v izložbi s čevlji.«

Velika skrb

»Čufim, da se staram.«

»Najbrže od prevelike muke, da si ohranil mladost.«

Samo za trenutek...

»Kako pa to, da si nocoi ves večer sam doma?«

»Moja žena je za trenutek odšla k sosedovim.«

Tragika

»Gospod profesor, zakaj pa stojite sredi ceste in nekaj tako napeto premišljujete?«

»Pravkar mi je z okna padel na glavo cvetlični lonček, zdaj se pa nikakor ne morem spomniti kakšno je latinsko ime te rastline.«

Logika

»Očka, kaj je sugestija?« vpraša nadobuden sinko svojega očeta.

»Če tako dolgo komu lažeš, da ti naposled verjame, potem je to sugestija,« ga pouči oče.

Na plesu

Ože pleše valček. Med plesom ga njegova ljubka plesalka vpraša:

»Ali radi plešete valček?«

»Da,« vneto prikima Ože.

»Zakaj se ga pa potem ne naučite?« se začudi plesalka.

Zamotano

Dreta je nastopil novo službo. Souslužbenci ga poučujejo:

»Naš šef rad pripoveduje dovtipe. A Bog ne daj, da bi se mu na glas smejali. Po njegovem mišljenju se namreč za uslužbenca ne spodobi na glas smejati se. Smehljati se tudi ne smete, ker bo sicer mislil, da se mu rogate. Če boste pa ostali resni, bo mislil, da dovtipa ne razumete in da ste bedak. Po tem se ravnajte!«

Najlepša leta

»Katera leta so pri ženski najlepša?«

»Mislim, da tistih osem ali deset let, ko je stara dvaiset let.«

Kdaj bere knjige

»Kdaj navadno berete knjige?«

»Največ jih preberem takrat, ko se moja žena oblači za izprehod.«

Lepa tajnica

Šef je sprejel v službo čedno, mlado tajnico. Ko je prvič prebral, kar je prepisala na stroj, se je na moč začudil:

»Saj se vrsti napaka za napako, gospodična!«

»Tako?«

»Ali vaš prejšnji šef nikdar ni pregledal pisem, ki ste jih napisali?«

»Ne, zmerom je gledal samo mene.«

Velika zahteva

Plankarjev Janez bi se rad poročil. Gre v župnišče in reče župniku:

»Poročil se bom, zato bi rad uredil vse potrebno.«

»Kako se pa pišete?« ga vpraša župnik.

»Kaj še tega ne veste?« se začudi Janez. »Saj ste me vendar pred štirideseti leti krstili.«

Izdelovanje octa v domačem gospodinjstvu

Napisal Josip Štrekelj

Vsaka gospodinja potrebuje ocet kot začimbo, dišavo in za ohranjevanje živil. Pridobivajo ga s kipenjem (vrenjem) iz alkoholnih pijač in potom suhe destilacije iz lesa, najraje iz bukovine. Prvi je boljši, drugi, lesni, ki ga tovarne izdelujejo, slabši in v preveliki meri uživan, strupen. Zaradi tega bodi skrb v vsakem gospodinjstvu, da si pripravlja zdrav ocet doma, saj imajo zlasti na kmetijah različne snovi v to svrho. Najboljši je iz vina in iz vinskih tropin, pa tudi iz zrelih hrušk in jabolk. Pripravi se ga tudi iz soka ivanjega grozdičja, kosmulja, jagod, malin, robidnic, murv in celo iz medice. Ker pa vsebuje sok ivanjega grozdičja in kosmulja preveliko množino sadne (jabolčne) kisline, ki se v octu ne prilega, ga razredčimo, da na en del soka dod mo dva dela vode. S tem pa seveda zmanjšamo tudi množino sladkorja, ki ga vsebuje sok. Zato je treba to mešanico soka in vode osladiti s sladkorjem po 10 do 12 dkg na liter. Iz nezrelega sadja, ki vsebuje preveliko množino sadne kisline, a premalo sladkorja, ne moremo napraviti dobrega octa.

Ocet iz vinskih tropin je po okusu približno enak onemu iz vina. Tropine vsebujejo namreč razen vinske vonjave precej sladkorja oziroma alkohola, saj destilirajo iz njih žganje — tropinovec. Na te nalijemo primerno množino vode in po preteku enega ali dveh dni, ko izluži voda alkohol, opršamo in spravimo v posodo. Tudi olupke in peščišča jabolk in hrušk uporabljamo za pripravo octa. Sproti, kakor dnevno dobivamo pri lupljenju sadja te odpadke, jih spravljamo v škaf ali v emajliran lonec, v katerega nalijemo le toliko vode, da so odpadki pod površjem. Ko teh odpadkov nimamo več, izprešamo tekočino. Preveč vode ne smemo naliti ne na tropine, ne na sadne odpadke, za napravo octa mora namreč vsebovati brozga vsaj 6% sladkorja. Zrela jabolka vsebujejo do 9, hruške pa do 10% sladkorja. Pri manjši množini od 6% je ocet prešibek.

Sladkor, ki ga vsebujejo tekočine, se vsled delovanja kvasnih glivic (drožja) spremeni prilično na polovico v alkohol in v ogljikovo kislino. Ogljikova kislina izpuhti, alkohol pa ostane v tekočini. Ta proces imenujemo vrenje, ki se vrši najuspešnejše pri toplini 20 do 25° C. Ako je ta alkoholna tekočina dostopna zraku, se naselijo vanjo ocetne bakterije, ki razkrajajo alkohol v ocetno kislino. Tako nastane ocet. Ako dodamo nekoliko sadnega ali vinskega octa, ali če nalijemo v posodo po octu okisano, se kisanje vrši še hitreje. S tem namreč vcepimo ocetne bakterije tekočini. Nikdar pa ne smemo dodati tovarniškega lesnega octa ali ocetne kisline, ker ta zamori ocetne bakterije in s tem tudi kisanje. Najugodnejša toplina za razvoj in delovanje ocetnih bakterij je 18 do 25° C. Pri višji ali nižji toplini se vrši kisanje počasneje. Zato bomo pripravljali ocet v kuhinji ali v drugem primernem prostoru, kjer je v ta namen ugodna toplina.

Ni menda gospodinje, da se ji ni vino skisalo, ki ga je hranila v ne polni, pomanjkljivo zamašeni steklenici, da je bila površina vina izpostavljena dostopu zraka. To dejstvo posnemamo pri tvorbi octa. Alkoholne soke in mešanice, ki so namenjene za ocet, ne napolnimo v posode do vrha, temveč nižje, da je njihova površina v večji meri izpostavljena zraku.

Ob vrenju surovin, ki jih imamo za napravo octa, se tropine dvignejo na površje in vsled kemičnega pretvarjanja tudi ugrejejo. Ako to pustimo nemoteno, da so tropine izpostavljene zraku, se alkohol, ki je v tropinah in v tekočini, sproti spreminja v ocetno kislino. Vpoštevajoč to dejstvo, pospešimo napravo octa, ako postavimo v kad nad površje tekočine, namenjene za ocet, sitasto dno (leseno z luknjami) ter na to naložimo tropine, da se okisajo. Večkrat na dan spodaj tekočino odtakamo in zgoraj nalivamo na tropine. S tem prekapanjem pospešimo tvorbo octa. Ako pa se tropine na sitastem dnu preveč ugrejejo, puhti alkohol in s tem trpi tudi jakost octa.

Ko se ocet docela skisa in očisti, ga pretočimo, da izločimo kalež (drožje), kakor to delamo pri vinu. Čist ocet napolnimo v sodček ali v steklenice do vrha in dobro zamašimo. Na kaležu in v nepolni posodi se v nahajajoči ocet nasele kvarne bakterije, ki uničujejo ocetno kislino. Tak ocet je čedalje manj kisel in zadobiva tudi zoperno vonjavo.

Ali ste nesrečno zaljubljeni?

Dvoje vrst nesrečnih zaljubljencev pozna ta svet. Tiste, ki so zaradi nesrečne ljubezni res potrti, hudo nesrečni in otožni, in takšne, ki nesrečno ljubezen goje kakor dragoceno cvetlico, jo negujejo in ji dolivajo s svojo fantazijo vode, da ne usahne. Nesrečni zaljubljenec je za svojo okolico pogosto zelo trd oreh. Vse ga jezi, vse mu je odveč, zaradi vsega trpi.

Drznemo si trditi, da je nesrečna ljubezen, posebno če je kronična, neke vrste duševna bolezen, rekli bi skoraj fiksna ideja. Šli bomo še dalje in ugotovili, da moremo nesrečno ljubezen ozdraviti, kakor ozdravimo kakšno drugo bolezen.

Ali je to mogoče? Seveda! Ne zmigavajte z glavo, temveč poslušajte:

Ljubite, a niste ljubljeni. Še zmerom ljubite, toda ‚on' vas ne ljubi več. Zdi se, da boste zapeli po naši narodni: ‚Za bolezen so zdravila, za ljubezen jih pa ni.'

Kaj še! Uprite se! Ne zapravljajte dragocene energije, ne bodite sužnji svojega čustva! Takoj se pričnite zdraviti.

Za začetek ugotovite, da so že mnogi pred vami premagali nesrečno ljubezen in kljub hudim srčnim nadlogam postali spet srečni, vedri ljudje.

Zdaj skušajte odkrito spoznati, ali je vaš primer res ‚brezupen'. To bo nekoliko hujše in vam bo morda prizadejalo bolečino. Vendar je zelo važno, da ste zdaj odločni in odkriti. Če boste spoznali, da je vaša ljubezen ‚brezupna', se odločite, da ne boste ničesar več storili, da bi jo ‚pokrpali'. Ljubezen se hrani z upanjem, če boste zavrgli sleherno upanje, boste izruvali svoji ljubezni njen najobčutljivejši živec. Kajpak morate pa tudi praktično uresničiti svoje dobre namene.

Ne storite ničesar, da bi ‚ga' spet videli, da bi govorili z ‚njim', da bi ga srečali. Če hočete njemu in sebi dobro, naj bo vsaj za ta čas, ko se zdravite, za vas mrtev. Vendar mora biti ta odločitev hitra, zakaj obotavljanje vam bo prav tako kvarilo živce, kakor rja železo razjeda.

Odpovejte se upanju, da se vas bo ‚on' vendar le že spomnil in vam sporočil, da je spet vse dobro. Če bi mogli, bi vam svetovali daljše potovanje, kjer bi trdno vedeli, da ‚ga' ne boste srečali za prvim vogalom.

Izpremenite svoje navade, izmenjajte svoj urnik in glejte, da boste tisti čas, ki ste ga vsak dan po navadi z njim preživeli, izpolnili z zanimivim delom ali zabavo. Zdravniki, ki zdravijo bolnike, trpeče za raznimi fiksnimi idejami, so ugotovili, da bolniku zelo dobro de, če napiše vse svoje bojazni in težave. Izkoristite ta nasvet in izlijte na papir svoja čustva in svoja razočaranja. Odleglo vam bo.

In ne pozabite na svoje živce. Vaš zdravnik naj vam zapiše neškodljivo mirilo, ki vam bo kdaj pa kdaj priskočilo na pomoč, če bodo vaše misli le preveč črne. Počasi, počasi boste čutili, da spet pričenjate živeti, da svet, zunanji svet, še obstoji za vas. In lepega dne se boste zbudili, popolnoma ozdravljeni mučne bolezni, ki ji pravimo ‚nesrečna ljubezen'.

Saška

NAS NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Vojno pecivo

Zarumeni 8 dek sladkorja, polij ga z 1/8 litra mrzle vode, dodaj nekoliko limonovega nadomestka in 1 jajce. Dodaj še žlico sladkorja (za sladkorno bolne saharina) ali pa žlico medu. Potem primešaj še nekaj žlic mleka v prahu, dišav po okusu, 1 žličko jedilne sode in toliko moke, da dobiš lepo in gladko testo. Iz tega testa naredi osem štruc. Vsako peci po 20 minut in še gorke zrezi.

A. B., Ljubljana

Kolerabice z zelenjavnim nadevom

Kolerabice skuhaj v slanem kropu do mehkega. Odcedi jih, ohlajenim izdolbi meso. Zmešaj ga s posebej pripravljenimi, kolerabičnimi listi kakor za prikuho, toda precej gosto. Med liste vmešaj tudi nekoliko zmečkanega krompirja. S pripravljeno zmesjo nadevaj kolerabice, postavi drugo poleg druge v kozico, pokapaj z raztopljenim maslom in postavi v zmerno toplo pečico, da se lepo zapečejo.

M. S., Ljubljana

Beljakov puding

Beljakov pudinq naredi iz 2 beljakov, slabe žlice sladkorja in dveh do treh žlic marmelade. Vse skupaj stepaj, odnosno mešaj da dobiš trdo peno, ki jo stresi v pomaščeno obliko za narastke. Kuhaj ga 3/4 ure, nakar ga še toplega serviraj.

Čez pudinq polij vročo vanilijevo kremo, ki jo pripraviš iz 2 rumenjakov, 1 žlice moke, pol litra mleka iz mlečnega nadomestka in drobca vanilije. Pudinq je zelo okusen in primeren za različne domače praznike.

T. Š., Ljubljana

*

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek dvignete lahko takoj po objavi v naši upravi. Do pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika« Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana. Pošlni predal 253.

Uničujmo muhe

S prvim jesenskim hladom so muhe vdrle v stanovanja. Muhe so ne samo nadležne, ampak tudi nevarne. Ker sedajo vsepovsod, prenašajo bacile in nesnago s predmeta na predmet. Posebno nevarne so, če zaidejo v bolnikovo sobo. Ako ima bolnik nalezljivo bolezen, lahko muha prenese kali njegove bolezni na druge ljudi. Zato moramo skrbeti predvsem za to, da v bolnikovo sobo ne bo zašla nobena muha.

Muham napovemo boj s popolno snago. Če ne bo našla nikjer v stanovanju primerne paše, se bo kmalu odselila. Zato se v nobenem stanovanju ne smejo po kotih valjati nikaki odpadki in smeti. Vse ostanke jedil shranimo pokrite v shrambo.

Tudi okoli hiše mora vladati popolna snaga. Nekateri imajo grdo lastnost, da mečejo odpadke po vseh kotih v vrtu, da puščajo zaboje za smeti odprte. Na vseh teh krajih dobijo muhe dovolj hrane in dovolj priložnosti, da prenašajo razne bolezni. Vse odpadke bi morali zakopati v zemljo, ali jih potresti z živim apnom. Tudi v zaboj za smeti ne smeio prav vsi odpadki. Vanj smemo vreči samo tiste odpadke, ki ne zgorijo, ali jih ne moremo vreči v stranišče.

Dalje moramo skrbeti, da so vsi odtoki vode v redu. Kdaj pa kdaj moramo v školiko v stranišču in lijak zliti raztopino solne ali žveplene kisline. Kislina razje vso nesnago in muha se nima kje pasti.

Če se pa kljub temu mahe pojavijo v kuhinji ali sobi, jih kratko in malo ubijemo. Za ubijanie muh je zelo primeren loparček iz usnja ali spletene žice.

Najboljše je pa, če si čez poletne mesece pritrdimo na okna mreže, skozi katere ne more niti komar, kaj šele muha.

ŠIVALNI STROJ
je veselje vsake gospodinje

Šivalni stroj si je v zadnjem času ubil pot skoraj v vsako hišo. Gospodinja prihrani marsikateri izdatek za šivilio ali krojača, če sama sede za šivalni stroj. Sproti lahko zašije perilo, preobrne ali popravi obleko, krilo, če je pa nekoliko bolj spretna, si sešije lahko kar novo obleko ali bluzo. Kai pomeni zanjo šivalni stroj, ve lahko samo tedaj, če qa je že kdaj pogrešala. Da ii bo pa stroj čim dalje časa koristno služil, mora z nim tudi pravilno ravnati.

Preden pričnemo šivati, se moramo prepričati, ali je stroj v redu. Če je nit pravilno vdeta, igla dovolj debela in pritrjena in jermen dovolj napet, bomo lahko hitro in lepo šivali. Kadar se pa stroj ustavi in prične ropotati, qa ne smemo s silo poganjati, ker qa utegnemo pokvariti. Še enkrat moramo pregledati, ali je čolniček pravilno vložen in vijak za uravnavanje vbodov dovolj privit.

Za različne vrste blaga moramo imeti posebno igio in posebno nit. Za debelejše blago moramo imeti debelejšo igio in tudi debelejši sukanec kakor za tanko blago in svilo.

Pri delu varuje obleko predpasnik. Predpasnik je lahko prav tako lep kakor najlepša popoldanska obleka. Iz temnomodrega blaga ukrojimo predpasnik, kakršen je na naši gornji sliki. V dveh urah qa pošijemo v pisanih pralnih barvah.

Če je igla pretenka, se na debelem blagu rada ukrivi, še raiši pa zlomi.

Najhujši sovražnik šivalnega stroja je prah. Stroj moramo prav tako negovati kakor same sebe. Nikdar ga ne smemo pustiti, da se mesece in mesece praši. Kadar nehamo šivati, stroj obrišemo, odstranimo vse nitke, pod nožico položimo košček blaga in ga pokrijemo.

Vsak mesec enkrat namažemo šivalni stroj z oljem za šivalne stroje. Vse dele, ki jih dosežemo z roko, najprej obrišemo z mehko krpo, dele pa, ki jih ne moremo obrisati s krpo, očistimo s čistim peresom. Če očistimo stroj še z mešanico bencina in petroleja, odpravimo vse zastarelo olje, ki se je s prahom vred prilepilo tudi v najmanjših kotičkih.

Ko stroj lepo očistimo, qa namažemo z oljem. Nekatere gospodinje mislijo, da namažejo stroj za pol leta, če qa kar preplavijo z oljem. Vendar so v zmoti. Odvišno olje se spoji s prahom v kosmiče, ki zadelajo tečaje, stroj prične škripati, qa težko poganjamo, tečaji se pa prehitro obrabijo. Prav tako odvišno olje zamaže blago, ker prše kapljice naokoli. V vsako luknjico in na vsak tečaj kanemo po eno kapljico, kar popolnoma zadostuje. Kadar kupujemo olje, moramo zmerom globoko poseči v žep. Slabo olje stroju več škoduje, kakor koristi.

Vsaka pametna gospodinja se bo ravnala po gornjih nasvetih. Nien stroj ji bo povrnil vso skrb in nego s tem, da ji bo služil vse življenje.

Življenjske resnice

Če si s kom znan, še dolgo ne pomeni, da ga res poznaš.

*

Veseli ljudje navadno narede več neumnosti ko resni, a le-ti narede večje.

*

Mnogi ljudje mečejo dostojno vedenje v en koš s praznično obleko: obleke uporabljajo samo za posebne priložnosti.

*

Ljubezen je slepa, ljubosumnost pa vidi strahove.

*

Smej se in svet se bo smejal s teboj! Jokaj — in ostal boš sam.

*

Nihče nima toliko sovražnikov kakor odkritosrčnost.

*

Vsakdo bi bil rad srečen, a osrečeval le malokateri.

*

Bedaki neumnosti govore, modreci jih pa delajo.

*

Mnogo je srečnih žensk, ki imajo težko življenje.

*

Večina ljudi potrebuje več ljubezni, kakor so je vredni.

*

Vsake ženine napake je mož kriv.

*

Ljubezen, ki nas ne osrečuje, nam je v breme.

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Začetek šole je pred durmi. Študentke imajo vse polno skrbi, tako da ne morejo misliti, kakšno šolsko halio bodo letošnje šolsko leto nosile. Zato smo vam prinesle tri ljubke šolske halje, ki se bodo prav vsaki podale. Prva halja je popolnoma preprosta, le da ima velike žepe. Sedelce in gornja dva žepka sta prešita z belo nitko. Tudi deški ovratnik je bel. Druga halja se zapenja samo do pasu. Po vsej dolžini in po obeh žepih je pošita z belo nitko. Tretja halja se zapenja na hrbtu po vsej dolžini. Od ramen do životka je pošit bel šiv, ki se nadaljuje do žepov, na hrbtu pa do pasu. Ovratnik je bel in visoko zaprt. Vse tri halje imajo široke rokave.

ŽENSKI RAZGOVORI

Ga. M. R., Ljubljana. Zmanjkalo vam je škroba. Radi bi poškrobili nekaj belih prtičkov, pa si ne veste pomagati.

Morda boste imeli kaj sreče in boste dobili še v kaki trgovini belo želatino. Žličko želatine raztopite v vodi in vanjo namočite prtičke. Potem jih zavijte v bel prtič in jih še vlažne zlikajte. Poskusite, ker boste še bolj zadovoljni, kakor če bi jih poškrobili s škrobom.

Gdč S. V., Rakek. Pritožujete se, da vas že zdaj zebe v noge. Bojite se, kaj bo pozimi, ko bo res mraz in sneg.

Vsi vam radi verjamemo, da vam ne more biti posebno dobro pri duši, če vas že zdaj zebe v noge. Najprej obujte nogavice in ne hodite več brez njih. Kolikor ste jih čez poletje prihranili, toliko jih imate in nič več. Ne nositе pretesnih čevljev, ki ovirajo pravilen krvni obtok v nogah. Če kri

leno leze po žilah, ne pride do vseh žilic, ki ostanejo zato brez prave hrane. Glejte, da boste zmerom obuti v udobne čevlje, pa vas ne bo zeblo.

Vsak večer, preden ležete, okopajte noge najprej v topli in potem v mrzli vodi. Kri bo hitreje začela pluti po žilah, noge se vam bodo hitro ogrele in nič več vas ne bo zeblo.

Ga. Z. Ž., Ljubljana. Tožite, da imate zelo mastno polt po hrbtu in ramenih. Vse obleke imate podložene s svetlim pralnim blagom, ki ga pa morate dvakrat na teden oprati. Poskusili ste že z različnimi pudri in mili.

Vsak dan dvakrat poskusite z vato, omočeno v vinski cvet, ovlažiti hrbet in ramena. Potem se napudrajte s primernim pudrom za nego telesa. V začetku se namažite vsak dan dvakrat, zjutraj in zvečer, pozneje pa samo enkrat na dan po hrbtu in ramenih.

Porabni nasveti

Marmelada vam je zavrela in se vam utegne pokvariti. Brž jo stresite v kozico. Ko zavre, stresite vanjo na vsako kilo po 1 gram salicila in v čisti vrečici zavito zdrobljeno lesno oglje.

*

Okenski okviri zaradi dežja in sonca počasi razpadajo. Vsai enkrat na leto jih namažimo s kuhanim lanenim oljem.

*

Nerabljeno belo perilo rado porumeni. Vsako poletje qa enkrat operemo, posušimo na soncu in nezlikano shranimo.

*

Zastore in čipke rumenkaste barve operemo in splaknemo v lipovem čaju.

*

Dežnik dalj časa ohranimo, če vse kovinaste dele namažemo z vazelino. Sušimo qa napol odprtega. Blago najprej oščetkamo, če pa ostanejo še madeži, jih speremo z milnico, v katero kanemo nekaj salmijaka in splaknemo s čisto vodo.

*

Fine čipke likamo pod svilenim papirjem, da ne porumenijo. Čipke dobijo tako tudi lep lesk.

*

Sadne madeže v belem perilu moramo takoj potresti s soljo in zdraniti z limonovim sokom. Tudi fižolica je dober pripomoček za odstranievanie sadnih madežev.

*

Pri likanju opaljeno mesto namočimo v vročo raztopino vode in boraksa. Če niti niso prežgane, lisa takoj izgine.

*

Ogli preprog se ne bodo vihali, če jih oblečemo v trioglate žepke iz drugega močnejšega blaga. Žepke podložimo z lepenko.

*

Barvaste usnjene torbice očistimo prahu z belo kremo za čevlje in zdrqnemo z mehko baršunasto krpo. Lakaste torbice čistimo s čebulo ali glicerinom.

*

Vlažni parketi ponoči radi pokajo. Če jih pridno mažemo s parketno kremo, se to ne bo zgodilo.

*

Jabolčni olupki nam dajejo zelo okusen čaj. Olupke najprej posušimo, shranimo v pločevinasto škatlo in neprodušno zapremo. Kadar bi radi skuhali čaj, polijemo suhe olupke z vrelo vodo, in še enkrat prevremo. Z rezino limone dobimo dobro in okusno pijačo.

*

Ali že veste, da so jajčne lupine izborno gnojilo za cvetlice v lončkih? Lupino zdrobite, prelijte z mlačno vodo in pustite nekaj dni. Ko voda dobi voni po gnilih jajcih, zalijte z njo cvetlice. Ostanke še enkrat prelijte z mlačno vodo, dodajte nekoliko gnoja, dobro premešajte in zalivajte.

*

Gorčica se v odprtem kozarcu kaj rada posuši in pokvari. Poskusite jo pokriti z limonovimi lupinami in videle boste, kaj boste dosegle.

*

Vodo, v kateri kuhate makarone, lahko uporabite namesto škroba za škrobljenje tankega blaga. Zato je nikar ne zlivajte proč.

*

Namesto slamnatega sedala spletite iz platnenih jermenov novo. Jermene dobro napnite od enega konca do drugega, počez pa prepletite. Da bo sedalo popolnejše in stol lepši, obrobite sedalo še s širšim jermenom, ki bo pokril vse konce prepletenih jermenov. Jermene dobro pribijte, da bo lahko na stol sedla tudi obilnejša oseba.

*

Polomljen kuhinjski stolček lahko uporabite kot ljubko pručico pred toaletno mizico. Noge enakomerno odžagajte. Iz stare svilene obleke sešijte naborke, in z njimi prekrijte stolček, da bo ves pokrit. Povrhu pa naredite iz istega blaga tudi blazinico, ki jo napolnite z lasmi, perjem ali ostanki volne.

Tudi za namakanje perila

vzemite »EVO« *pralni prašek, ker si s tem prihranite polovico dela.*

Z »EVO« *pralnim praškom oprano perilo je snežno belo in ima prijeten svež duh.*

Pralni prašek »EVO« *je sestavljen iz temeljito preizkušenih, perilu popolnoma neškodljivih sredstev.*

Herausgeber: K. Bratuša, Journalist; verantwortlicher Redakteur: H. Kern, Journalist; Druckerei: Merkur, A. G. in Ljubljana; für die Druckerei verantwortlich: O. Mihalek — alle in Ljubljana. — Izdaja K. Bratuša, novinar; odgovarja H. Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani. — Editore: K. Bratuša, giornalista; redattore responsabile: H. Kern, giornalista; tipografia: Merkur s. a., Ljubljana; responsabile per la tipografia: O. Mihalek — tutti in Ljubljana